Aydınlık

Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

PAZARTESİ 7 TEMMUZ 1980
10 LİRA

SOVYET MUHALİFLERİNDEN VLADIMIR BUKOVSKI, MOSKOVA OLİMPİYATLARI VE YUMUŞAMA SİYASETİ ÜZERİNE GÖRÜŞLERİNİ AÇIKLIYOR

Hazırlayan: Yavuz Çekirge

«Sovyetlerde pek yakında işçi hareketi güç toplayacak»

8.SAYFADA

MHP katliama devam ediyor

Cumhuriyet Savcısı: «Çok miktarda kayıp ihbarı var»

■ Biri kadın olmak üzere üç kişinin daha cesedi bulundu

■ TİKP Çorum İl Başkanı Mehmet Patlar: «Yalıçarşı, Ulukavak, Üçevler ve Çiftlik Mezarlığı MHP'lilerin kuşatması altında»

Çorum'da yüzlerce yurttaş kayıp

● **Patlar: "Yeşil bereli komandoların keyfi bir şekilde halka ateş ettiklerini gözlerimle gördüm"**

ÇORUM (ÖZEL)

ÇORUM'da ölü sayısı dün bulunan üç cesetle birlikte 18'e yükseldi Çorum Cumhuriyet Savcılığı kendilerine çok sayıda kayıp ihbarı yapıldığını, bunları değerlendirerek araştırma yaptıklarını açıkladı.

Çorum Cumhuriyet Savcısı dün Nadik bölgesinde bulunan bir kadın cesedinin Hatem Dursun'a ait olduğu, Cemilbey yolu üzerinde bulunan iki erkek cesedinin de kimliklerini saptamaya çalıştıklarını açıkladı.

İLK GÜN TOPLU KATLİAM YAPILDI

Olayların ilk günü 6 ceset bulunmasından sonra, çeşitli yerlerde bulunan toplu cesetler, cuma günü camiye bomba atılması provokasyonundan sonra MHP' nin büyük bir katliam yaptığı kanaatini güçlendiriyor. Nitekim önceki gün de İskilip

Çorum halkı direniyor

ÇORUM'da halkı kırmaya azmeden bir MHP, umudunu yüreğinde ve bileğinde taşıyan bir halk var. Çorum'un önüne sürülen iki seçenek: ya özgür yaşamak, ya da sessiz bir vatan köşesi olmaktı. Şimdi Çorum halkı Milönü'nden sesini yükseltiyor, sessiz bir köşe olmamak için. Halk sokaklarda kurduğu barikatlarda herhangi bir saldırıya karşı hazır bekliyor. MHP Alevi-Sünni çatışmasını alabildiğine körüklemesine rağmen istediği hedefe ulaşamadı. Çorum'da Aleviler ve Sünniler birlikte direndiler. Çorum halkı Milönü semtinde MHP'nin kışkırtma ve saldırılarını önlemek için camileri bizzat korumak gibi akıllı bir tutum içindedir. Bu yüzden MHP'liler ellerinde tuttukları

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

TURGUT ÖZAL

KEMAL DEMİR

FAHİR ARMAOĞLU

Başkent kulislerinde bir çok isim öne sürülüyor

Çağlayangil'in senatörleri ataması bekleniyor

KEMAL SATIR

NİHAT ERİM

ANKARA (ÖZEL)

SÜRELERİ dolarak senatörlük görevleri sona eren 5 kontenjan senatörünün yerine atanacak yenilerinin isimlerinin bu akşam açıklanması bekleniyor.

Başkent kulislerinde yeni atanacak kontenjan senatörleri ile ilgili çeşitli isimler ileri sürülürken, seçilecek kişiler arasında Cumhurbaşkanlığına aday gösterilecek kimselerin de bulunacağı belirtiliyor. AP çevrelerinde en fazla İhsan Doğramacı'nın adından sözedilirken, Doğramacı'nın aynı zamanda Cumhurbaşkanlığına aday gösterilme ihtimali üzerinde de duruluyor. Ayrıca eski 1. Ordu Komutanı Kemal Atalay'ın adı da hem CHP hem AP tarafından Cum-

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

Yarınki CHP Grubunda tartışma var

Baykal: «Yönetimin politikasızlığını eleştireceğiz»

DENİZ BAYKAL

ANKARA (ÖZEL)

CUMHURİYET Halk Partisi Ortak Gruplarının yarın yapacağı toplantıda muhalefet gruplarının yönetime bazı eleştiriler yöneltmeleri, ayrıca üç milletvekilinin Mataracı ve İşgüzar'ın CHP'ye girmesi konusunu gündeme getirmeleri bekleniyor.

CHP'nin kaynadığı ve salı günü büyük hesaplaşma olacağı yolundaki haberler hakkında görüşünü sorduğumuz Antalya Milletvekili Deniz Baykal, bir hesaplaşmanın sözkonusu olmadığı, bu haberlerin CHP dışı çevrelerin beklentileri ve kasıtlı zorlamaları olduğunu belirtti. Baykal, Ortak Grupta bazı eleştiriler getireceklerini, bazı yanlışlıklar üzerinde durarak ciddi bir tartışma yapacaklarını, yönetimin politikasızlığını eleştireceklerini ve önümüzdeki günlerde CHP'nin rotasının nasıl olması gerektiği konusundaki görüşlerini ortaya koyacaklarını söyledi.

Gaziantep, Bursa ve İstanbul'da üç kişi öldürüldü

HABER MERKEZİ

BURSA-Eskişehir karayolunda bulunan Rıfkı Hayrioğlu'na ait benzin istasyonuna gelen iki kişi, istasyon önünde bulunan gece bekçisi Kazım Karaduman'ı etkisiz hale getirerek tabancasını aldılar ve bekçiyi kendi tabancası ile öldürdüler. İstasyonun kasasını soymak üzere geldikleri anlaşılan kişiler, daha sonra istasyon sahibinin silahla karşı koyması üzerine olay yerinden kaçtılar. Yetkililer olayla ilgili soruşturmanın sürdürüldüğünü ve kaçan kişilerin aranmasına başlandığını belirttiler.

GAZİANTEP'TE BİR GENÇ TABANCAYLA VURULARAK ÖLDÜRÜLDÜ

Gaziantep'te Selahattin Çıyanbaşı adlı bir genç Kılınçoğlu Camisi yakınındaki dükkanında bulunduğu bir sırada içeriye giren kimlikleri tespit edilemeyen iki kişi tarafından kurşun yağmuruna tutularak öldürüldü. Yet-

(Devamı sa. 6 sü. 3'de)

Çin Vietnam'a yeni bir protesto notası verdi

PEKİN (AA)

ÇİN Halk Cumhuriyeti, Vietnam'a bir protesto notası vererek, Vietnam'ı Çin sınırında kışkırtıcı eylemler sürdürmekle, Kamboçya'da saldırılarını yoğunlaştırmakla ve Tayland'a asker sokmakla suçladı.

Vietnam'ın Pekin Büyükelçisine verilen protesto notasında Vietnam'ın Çin sınırındaki kışkırtıcı eylemlerine derhal son vermesi ve Çinli dört balıkçının iade edilmesi istendi. "Aksi halde doğacak olayların sorumluluğunu Vietnam taşıyacaktır" denildi.

Çin hükümeti geçen ay içinde verdiği bir başka protesto notasında da Vietnam'ın Tayland'a giriştiği askeri operasyonu "tehlikeli sonuçlar doğurabilecek bir macera olarak" değerlendirdi, ancak hangi karşı eylemlere başvuracağı konusuna açıklık getirmedi.

Kabil-Celalâbad yolunda Rus askeri konvoyu. Moskova'dan uçakla gelen tam teçhizatlı işgal birlikleri, başkentten güneye doğru yayılıyor.

Direniş hareketini yenemeyen

Ruslar, Afganistan-Pakistan sınırına mayın döşüyor

YENİ DELHİ (AJANSLAR)

ARALIK ayından bu yana Afganistan'ı işgal altında tutan Rus birliklerinin Afganistan-Pakistan sınırını mayınlamaya başladıkları bildirildi. Pakistan'ın Paşaver ve Hindistan'ın Yeni Delhi kentine ulaşan haberlere göre, Rus birlikleri büyük önlemler eşliğinde dağlık bölgelere kadar gidip buralarda mayın döşeme çalışmaları yapıyorlar.

Direniş örgütlerinin sözcüleri, mayınlamanın esas olarak Pakistan'a ilticayı engellemek amacıyla yapıldığını belirtirken, Rus birliklerinin bölgede irtibatı da kesmek niyetinde olduklarını bildirdiler.

Gözlemciler, Rusların Pakistan'daki Afgan mülteci kamplarında yaşayan insanların da anayurtlarına dönmelerini engellemek istediklerini belirtiyorlar. Öte yandan, doğal güçlükler nedeniyle Afganistan-Pakistan sınırının hiç bir zaman tamamiyle kapanamayacağı biliniyor.

Hürriyet muhabiri, Yozgatlı olduğu için ölümden kurtulmuş

● **Yozgatlı oluşu iyi bir puan sayılırken, "tipinden" kötü puan alan muhabir şans eseri bir tanıdığa rastlayarak kurtuldu.**

HABER MERKEZİ

ÇORUM'daki olayları izlemek üzere giden Hürriyet gazetesinin muhabiri Saygı Öztürk komandoların şüphelenip örgüte götürmeleri üzerine kimliğinde doğum yerinin Yozgat olarak yazılması sayesinde ölümden döndü.

Önceki günkü Hürriyet gazetesinde izlenimlerini yazan Saygı Öztürk, Yozgatlı olmanın da yetmediğini, tipi beğenilmediği için son anda bir şans eseri olarak bir tanıdığa rastlayarak kurtulabildiğini anlatıyor.

Saygı Öztürk şöyle anlatıyor: "Beş kişi hemen yanıma geldi ve kimliğimi sordu. Verdim kendilerine, yüzü çillerle dolu sarışın bir genç elindeki kalın demir çubuğu havaya kaldırdı. Yanındaki "dur, vurma, örgüte götürelim"

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

Tes-İş Genel Kurulunun 2. gününde delegeler yöneticileri eleştirdi

Türk-İş'in işçi haklarını daha kararlı savunması istendi

● **Delegeler eğitim çalışmalarının artırılmasını ve aşırı harcamaların son bulmasını istediler.**

İŞÇİ SERVİSİ

ANKARA'DA devam eden Tes-İş Federasyonu Genel Kurulunun 2. gününde söz alan delegeler, Tes-İş ve Türk-İş yönetiminin işçi haklarını savunmak konusunda daha etkin bir tutum almasını istediler. Delegeler eğitim çalışmalarının artırılmasını da talep ettiler. Bazı delegeler de gerçekleştirilen eylemlerde Federasyon yönetiminin işçilerin yanında yer almasını istediler. Bir delege de yaptığı

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

Okul, Müdürden odacıya ve kapıdaki polise kadar MHP işgali altında

Meslek yüksek okulunda sınavlarda usulsüzlük yapılıyor

ANKARA (ÖZEL)

MESLEK Yüksek Okulu sınavlarında, yazılı kağıtlarının köşelerinin kapalı olması gerekirken, normal teksir kağıtlarıyla sınav yapıldığı, komandoların sınıflarının geçirilmesi, devrimci-ilerici öğrencilerin bırakılmasının amaçlandığı bildirildi. Sınavlara ilerici öğretmenlerin alınmadığı, yalnızca MHP eğilimli öğretmenlerin geldiği öğrenildi.

Birinci sınıftan borçlu olarak geçen Meslek Yüksek Okulu öğrencileri, sınavlarının MHP'li komando ve öğretmenlerin baskısı altında yapıldığını, sınavlarda ilerici öğretmenlere görev verilmediğini anlattılar. Öğrenciler, dışarıdan çok sayıda komando getirildiğini, öğretmenlerin de okula silahlı geldiklerini söylediler.

Öğrenciler, polislerin de komandolarla işbirliği yaptıklarını, çifte tabancalı gezdiklerini ve yaka numaralarının da olmadığını anlattılar. Bu polislerin değişmesi gerekirken okul açıldığından beri görev yaptıklarını söyleyen öğrenciler, polis Musa Zümrüt'ün aynı zamanda okul öğrencisi olduğunu ve komandolara demir çubuk getirdiğini anlattılar.

Okul Müdürü Mehmet Aksu'nun kapısında faşistlerin silahlı nöbet tuttuğunu da söyleyen öğrenciler, Müdür Yardımcısı Eşref Koroğlu'nun okulda Oba Başkanı olduğunu, öğrencilerden 1000'er lira toplayarak ders kitabı bastırdığını ancak, bunları öğrencilere dağıtmayıp SEKA'ya sattığını anlattılar.

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

MHP'nin derdi

MHP'nin Hergün gazetesinin en büyük derdi, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Aydınlık tarafından yıpratılmak istendiğini ispat etmek. Amacına ulaşmak için yalan yanlış ne bulursa yazıyor. Önce bir süre "Hedef gösteriyorlar" dediler ve ipe sapa gelmez iddialar öne sürdüler. Baktılar yazdıkları pek inandırıcı değil, şimdi de Silahlı Kuvvetlerin sadık savunucusu pozlarında ortaya çıkmaya başladılar.

Çorum'daki yeni katliam denemesinin hemen ardından yine gazetemizi hedef almaları hiç de şaşırtıcı değildir. Yavuz hırsız ev sahibini bastırır hesabı, bunlar da Aydınlık'ı susturabilmek için büyük bir çaba sarfediyorlar. Her cinayetlerinden sonra ortaya çıkıp yakalarına yapışan ses susmalı ki, bunlar da her türlü yıkıcı, bölücü ve ülkeyi kana bulayan eylemlerine devam edebilsinler ve kimse kendilerinden hesap soramasın.

MHP'nin, ülkemizdeki yıkıcılığın bir tarafı olduğunu ve halkı Alevi-Sünni diye kamplara ayırarak kitle katliamlarına giriştiği, artık kimsenin inkar edemeyeceği kadar açık hale gelmiş-

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

Aydınlık

içten geldiği gibi
NİMET ARZIK

Süreyya Bulut hemşire

– Zaten yandık demişti aile, kendisine otopsi istemeyi önerenlere... Zaten yandık! Hiç olmazsa kızımı parçalatmayalım...

Süreyya Bulut'tu genç hemşirenin adı... hani gazlı kangrenden ölmüştü biliyorsunuz, birkaç gün önce.

Görmüşsünüzdür, masum yüzünü Hürriyet gazetesinde.

Gazlı kangrenden Numune Hastanesinde, ölmüştür, arkada daha felaketini bilmeyen bir haftalık bir bebek bırakarak.

Tanrı rahmetini elbette ondan esirgemez. Rahmetini esirgeyecekleri elbette vardır. İnşallah sıhhatli sürünürler!

İnşallah!

* * *

Saat altı buçuktu. Hâlâ, ihmalinden, kontrolsüzlükten, pislikten ölen hemşire Süreyya Bulut'un vücudunu taşıyacak ambülans sağlanamamıştı. Yuh be!...

İzmir'e nakledilmişti, gömülmesi için, insanca, para toplamışlardı arkadaşları. Yuh be dünyaya!

Bir haftalık bir bebek, neye ağladığını bilmeyerek ağlıyordu arkasında: Tüh be dünyaya!

Numune Hastanesinin başhekimi isyan halinde personelin karşısında nutuk atıyordu!

– Başhekim, Süreyya hemşirenin onu götürecek acımasızlığı, intaniyeden kaptığını söylüyordu: Yok be kardeşim!

Kendisine herhalde yanlış bilgi verilmişti.

Herhalde.

Bir saatlik araştırma bize gösterdi ki, bu Latince adı elostridium olan hastalığın mikrobunun, kuluçka aşaması, bir günle beş gün arasındadır.

Hemşire Süreyya Bulut da, intaniye servisini, doğumunun son ayı geldiği için, bir ay önce izinle bırakmıştı...

Bunu Hürriyetçilere de söylüyorum. Onlara da bu noktada yanlış bilgi vermişler.

Ve on saat gecikmeyle sağlanan ambülansla hemşire doğum yeri İzmir'e uğurlandı.

Kuşkusuz, soğumuş vücudu bile, bebeğin özlemini çekiyordu. Bebeğinin geleceğinin endişesini taşıyordu. Analık, mezarda bitmez ki!...

Bu iş ayın 26'sında perşembe günü oldu.

Ana, baba, eş:

– Biz zaten yandık, dediler, bari vücudu parçalanmasın.

Toprak olacak vücudu parçalanmadı. Yürekler parçalandı!

* * *

Şimdi gel başhekim kardeşim, senle bir yol konuşak.

Şimdi bana gazlı kangrenin seyri hakkında ciddi bilgi ver bakalım!

Kuluçka aşaması, birden beş güne kadardır, değil mi?...

Demek ki, intaniyeden almış, yargın, bulanık suya düşüyor...

Araştırma soruşturma açtırdın mı bari?

O bütün Ankara'da, tersine ünlü, Numune Hastanesindeki doğum kliniğini, geçici olarak kapattın, azcık dezenfekte edilsin diye. Açacaksın elbette. Zaten, bir zamanlar, hali pür melali yüzünden kapatılmışken sen açmıştın. Başındaki kişiyi tanımıyorum. Ama asistanlar akın akın, şikayete geliyorlardı ondan. Ta bizim gazeteye kadar gelip yakınanlar olmuştu. Şef yardımcısıydı. Adı Erol'du, galiba!

Hâlâ bugün, "yeni şefimiz" diye tanıtıyorsun onu!

Araştırma açtın mı?

Necdet Erenus zamanında bambaşkaydı doğum kliniği Numunede.

Ben zannediyorum ki, günahı boynuma bu doğum kliniğinde, dikkat, kontrol, sterilizasyon hiç bir zaman yeterli değildi. Böyle bir akibet demek hastaları da orda çalışanları da her an bekleyebilir.

Gazlı kangren tam bir ortaçağ hastalığıdır çünkü!...

Numune doğum kliniğini, tekrardan alâyı vâlâyla açtın Münif İslamoğlu, soruşturma açılmasını istemeyecek misin?...

Yavaş yavaş belleğim kendini buluyor. Klinik şef yardımcısı o zamanlar Numuneden Doğum Hastanesine aktarılmıştı da, epey gürültüsü olmuştu...

Bu işin gürültüsünün yapılması gerekiyor.

Genç hemşirenin ölümü kimseye helal edilemez!

Helal olsun mu diyeceğiz yani?...

– Müfettiş bey gelsene!

– Çağırmadılar ki!...

– Başhekim bey çağırsana! Geciktin bile!

PAZARTESİ DENEMELERİ
İsmet Zeki EYUBOĞLU

MÜSLÜMAN

Şehzadebaşı Camii'nin önünden geçiyordum düşüne düşüne, çevremle pek ilgilenmiyordum. Caminin karşısında, Evlendirme Dairesinin önünde duyduğum bir sesle irkilir gibi oldum, arkama dönüp baktım. Duyduğum ses şunları dile getiren bir insan uğultusuydu: "Şu saça bak", öteki ses ise "adat-i kefere" diye karşılık vermişti, "kafirlerin görenekleri" anlamına geliyordu. Arkama baktığımda iri kıyım, etli butlu, yılışık, benden yaşlı olanını tanıdım. Ben, Fatih Camii yanında Nakşbendi Tekkesinde kendimi Tanrıya adadığım yıllarda o da kundura işçiliği yapardı. Sonra hırsızlıktan içeri girmiş, bir süre ortalıkta görünmez olmuş, önce "Vatan Cephesi"nde, AP kurulduktan sonra da Beyazıt'ta "Marmara Kıraathanesi"nde boy göstermeye, namaz kılmaya sık sık "Allah" demeye başlamıştı. Gencini tanımadım. Horhor Caddesinin girişine değin kendi yolum gereği arkalarından yürüdüm. Boyuna dönüp bana bakıyordu hırsızlıktan sonra "inancını yenileyen" yaratık. Eski deyimle "tecdid-i iman eden mahluk". Düşündüm bir süre yolda yürürken. Bir kendimi, bir de onu yargıladım içimde. Neden böyle yapıyor diye. Kur'an şöyle dursun babasının adını bile okumayı, belleğinde tutmayı bilmeyen bir kimse olduğunu unutmamıştı sanırım. Ben konuşurken kocaman etli dudaklarını, bir küçük mağarayı andıran köstebek yuvası ağzını açar, yetişemediği kayalarda gördüğü yeşil otlara bakan keçi gibi başını sallar, beni dinlerdi. Geçirdiği bir deri sayrılığı (hastalığı) yüzünden saçları dökülmüş, başı susuz, gübresiz bozkıra dönmüştü. Tespih de çekiyordu. Tanrının adını bile doğru söyleyebileceğini sanmıyorum.

İmdi bu gereksiz gibi görünen sözlerimin arkasında yatan çok acı, çok üzücü bir toplum gerçeği vardır. İslam dinine göre, kaçınılmaz bir yaşam gerekimi olmadan, hırsızlık yapanın eli kesilir. Bana sataşan bu yurttaşımızın benimsediği, benimser göründüğü Müslümanlık, daha doğrusu "şeriat" uygulansaydı onun tespih çeken eli kesilir, kızdırılmış demirle damgalanmış kırgız eşeği gibi gittiği yerde tanınırdı. Kırgız sözcüğünü de nerden çıkardın demeyin. Dilimizde geçen "hırsız" sözcüğünün kökeni "kırgız"'dır da ondan. Bir ses değişmesi hüzünden "kırgız" da "hırsız"a dönüştü.

Bu yurttaşımızın bilinçaltında çöreklenen ezikliğin nereden kaynaklandığı anlaşıldı sanırım. İşte kimi toplumlarda böylesi kişilerin ortaya çıkışları buna benzer nedenlerledir. Kimi insan tersine çevrilmiş iç donu gibidir, bütün iğrençliği yüzünden okunur, içyüzünü öğrenmenin gereği kalmaz. Kimi insan da yontulmuş, düzenlenmiş, kişi biçimine sokulmuş odun gibidir, ne olduğunu anlamak için yanına sokulmak gerekir, çok uzaktan bakınca anlaşılmaz pek. Adnan Menderes'in "odunu aday göstersem seçtiririm" demesi boşuna değildi, çevresinde toplananların, onun ardınca koşanların, onunla Yassıada'ya gidenlerin, sağa sola saldıranların çoğu böyleydi. İnsan bir değer varlığıdır, onun değeri kendini bilmesiyle, yetkisinin, yeteneğinin çizgilerini tanımasıyla bağlantılıdır. Seçimlerde oy kullanma, seçme, seçilme yetkisi bütün alanlarda geçerli değildir. Toplumda bilginin de, bilgenin de, okuyup yazma bilmeyenin de oy kullanma yetkisi vardır, bu konuda yasalar onları eşit düzeyde görmektedir. Ancak bu yetki bir yerde biter artık. Oy kullanma yetkisi aşırı bir çizgiye varırsa kendi varlık alanı dışına taşarsa toplumda düzensizlik, başıbozukluk alır yürür. Bir yörede sevgilisine kaçan, başlık ödetmeyen kız kurşuna dizilir, bir çevrede "davadan dönen" yargılanır ölüme götürülür, başka bir kıyıda namaz kılmayan, oruç tutmayan taşlanır, sokağa çıkması yasaklanır. Bütün bunlar insan denen yaratığın toplumda gerekli yerini bilemeyişindendir.

Yeryüzünde gelmiş geçmiş bütün dinler, inanç kurumları insan denen varlığın kendi kendini denetimi, yönetimi, düzenlemesi içindir. İnsanoğlu doğa karşısında kendi benliğinin bilincine kolay varmamış, çok uzun yollar yürümüş, çok yüce dağlar aşmıştır. Başlangıçta bu çetin geçitlerden inançların kılavuzluğuyla, dinlerin ışığıyla aşılma olanağı bulunmuş. İnsan gücü gelişme yolunda yaratıcı, ileri atılıcı, kendi özünü aydınlatıcı olanaklara kavuşma kolaylığı sağlayınca dinlerin yerini us ilkelerine dayanan uygarlık ürünleri almaya başlamıştır artık. Doğayı izleyen insan, belli bir yolculuktan sonra, doğayı anlamaya çalışan insan durağına ulaşmıştır. Bu durakta evrene uzaktan bakmanın yerini evrenin sorunlarını çözme, özünü oluşturan öğeleri anlama atılımı almıştır. İnsan bilinci bu aşamada inancı bir yana bırakıp usun ışıldağını kullanma gereğini duymuştur. Uygarlıklar birdenbire doğmuş başarı ürünleri değildir besbelli. Tüketilen emek, yürünen yol sanıldığından da çoktur, uzundur. İşte çağımızın insanı bu emeğin, bu yolun varlığına inanan, bütün başarıların tanrısal buyruklarla sağlanmadığını bilen insandır.

Çağın insanı bunları bilendir, bunlara inanandır da çağdışı kalan kimdir, nedir? Bu sorunun karşılığını bu yazının girişinde anlatılan olayda aramak gerekir. Çağdışı kalan insan daha önce yaptığı hırsızlığı unutarak, unutturmak isteyerek, olduğundan başka türlü görünerek hırsızın elinin kesilmesini isteyen insandır. Sen hırsızlık yaptığın, Fatih Camiinden yazma Kur'anları çalıp sattığın yıllarda hırsızın elinin kesilmesini isteme, işi mevlid okuyup duygu sömürücülüğüne dökünce, varlıklı olunca kalk şeriat savunuculuğu yap. Günün birinde sen de mırıldanırsın arkamdan "şu saça bak" diye.

İnsan geçmişini bütünüyle gizlemeye çalışan bir varlıktır, besbelli.

Aydınlanmamış, çağın gidişinden, toplum sorunlarından uzak kalmış toplulukları kandırmanın, kendine çekmenin tek yolu da bu geçmişi bu günle örtme olayıdır. İşte yurdumuzun otuz yıldır hızla yuvarlandığı uçurum budur, bu geçmişi bugünle örtbas etme becerisidir. Güçlü bir kimsenin geçmişten korkusu olmaz. Onun geçmişi bugünüyle bağdaşmayacak oranda düşük, yararsız, ürkünç olabilir. Kişi geçmişiyle değil geleceğiyle yargılanır. Kendi elinde olmayan, kendi istemine aykırı bir eylemden dolayı kişiyi suçlamak, sorumlu tutmak insan gücünün değerini bilmeyenlerin, gelişmemişlerin işidir. Uygarlıklar yaratıcı başların ürünüdür, ananın-atanın değil. Leonardo'nun, Michel Angelo'nun, Raffaello'nun, Kepler'in, Kopernikus'un başarıları kimlerin çocukları olduklarıyla açıklanamaz pek. Geçmişle övünenin geleceğe bırakacağı yararlı bir buluşu yoktur.

Peki nedir otuz yıldan beri ülkemizde bu çalkantı, bu kendini bilmezlerin, saygısızlıkların, bıçkınların egemenlik sağlamaya kalkışları? Bu soruların karşılığını bulmak için çevremize, yöneticilerimize bakmak yeter de artar. Bizde, insan bir araçtır, bir değer varlığı değildir. En iyi sömürülen, en iyi kullanılabilen, en uysal, en kişiliksiz yaratık çıkarcı yöneticilerimiz elinde "üstün varlık" durumundadır, öyle yorumlanır. "İyi yurttaş" kimdir derseniz, başkanın buyruğuna uyan, onun izini koklayarak ardından gidendir deriz. Yöneticinin başarısı, ülkemizde, çevresinde toplananların kişiliklerini ortadan kaldırmasına, onları birer canlı araç durumuna sokmasına bağlıdır. Yöresinde "düşünen insan" istemeyen, yalnız "iz koklayarak giden insan" örneğini alkışlayan bir parti başkanından yarar beklemek çılgınlıktır. Bilim kurumlarında, değişik devlet kuruluşlarında en yüksek aşamaya çıkmış, en yüksek sanları almış kimseler yalanı dolanı iş edinmiş bir kimsenin buyruğu altına girer de "sallabaş" olmayı başarı sayar, onunla övünürlerse onlardan ne beklenir artık? Geri kalmışlığımız kendi varlığımızın bilincine varma atılımına değil de "sallabaş" olma yarışına girişmemizden kaynaklanıyor.

Neden sürünüyor, kargaşadan, sıkıntıdan kurtulamıyor Anadolu insanı diye derin derin düşünmenin gereği yok. Bir bakın aylardır koltuk değneyi olmakla övündüğü, karşısında gerdan kırıp bel kıvırdığı bir partiyi hükümetten düşürmek için söylemedik yalan bırakmayan, Müslümanlığı kimseye vermeyen şu MSP topluluğuna, başkanına. Hani Müslümanlıkta yalanın yeri yoktu, hani Kuran'a göre yalan ile iman birarayâ gelemezdi? Şuna buna "batı kulüp"ten diyerek sataşan şu "doğu cemaatinden" olan yurttaşımıza bir sorumuz var: Yıllarca Batıda kaldınız, okudunuz, sizin gibi yalanı iş edinmiş, bütün siyasal yaşamı boyunca ağzından tek doğru söz çıkmamış bir parti başkanı gördünüz mü orada? Gençlerin ahlakını düzeltmeye, "imanlı bir gençlik" yetiştirmeye çalıştığınızı söylüyorsunuz, peki hangi davranışınızla, hangi erdeminizle gençliğe örnek olacaksınız? Sayın Başkan siz önce kendi ahlakınızı düzeltin, ulusunuzu, yurdunuzu, dininizi gerçekten seviyorsanız yapabileceğiniz en büyük iyilik o olabilir. Yeryüzünde gelmiş geçmiş dinler arasında "ahlak kuralı" olarak yalanı öneren görülmemiştir. Evet Sayın Başkan, öyle Abbasi saraylarındaki çakırkeyif rakkaseler gibi göz süzüp, kalça oynatmakla ahlak düzelmez, ulus kalkınmaz, ancak çapkınların duyguları kabarır.

HALKIN SESİ
GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

Sivas'ta komandolar fütursuz

25.6.1980 günü Sivas Ticaret Lisesinin yanındaki bayiden Aydınlık gazetesi alan Seyit Atmaca komandoların saldırısına uğradı. Saldırganların başını Nihat Türkmen, Süleyman ve Hacı Yusuf adındaki şahıslar çekiyordu. Saldırganlar ellerini kollarını sallayarak gezerken, polis saldırıya uğrayanı alıp götürüyor, gazetelere el koyuyor, hakaret ediyor, copluyor.

26.6.1980 günü saldırganları okulda gören S. Atmaca, durumu görevli polislere bildirmesine rağmen, aldığı cevap okuldan ayrılmasının istenmesinden başka bir şey olmamıştır. Durum yine emniyete telefonla bildirilmesine rağmen, emniyettekiler kollarını bile kıpırdatmadılar. Emniyetin müdahale etmediğini gören Atmaca, bir dilekçeyle savcılığa bildirdi. Savcılıktan dönen Seyit Atmaca ve yanında bulunan TİKP Sivas Merkez İlçe Yöneticisi İsmail Ateş yine Ticaret Lisesi yanında komandoların saldırısına uğradılar. Durumu polise bildirdiklerinde tersyüz edildiler.

ATATÜRK LİSESİNDEKİ SALDIRILAR

Sene sonu imtihanlarının başladığı günlerde, yurtsever, demokrat ve devrimci öğretmenlere saldırılar arttı.

26.6.1980 günü 8-9 kişilik bir grup komando öğretmenler odasını bastılar. Tarih öğretmenini tehdit ederek, matematik öğretmenini tartakladılar. Öğretmenler okul müdürüne "Bunları sen kolluyorsun, görevini yap" şeklindeki uyarıları üzerine komandolar dış kapıları tuttular. Ancak öğretmenlerin saldırıya uğradığını duyan Ali Baba Mahalle halkı yardıma gelerek saldırganları püskürttü. Saldırganların başını İsmet Demirhan, Veysel Eken isimli komandoların çektiği öğrenildi. Daha sonra 1. Şubeye götürülen öğretmenler ve saldırganların ifadeleri alındı. Ancak saldırganlar serbest bırakıldılar.

27.6.1980 günü ise kimya dersi sınavının sorularının zor olduğu gerekçesiyle komandolar kimya öğretmenini tehdit ettiler. Salonda kopya çeken faşistlerin yakalanmaları üzerine sınavın güvenliği zar zor sağlandı. Aynı gün 7 devrimci öğretmen hakkında soruşturma açıldı. Öğretmenler hakkında soruşturmanın açılmasının nedeni eylül sınavlarında tüm komandoların diploma sahibi etmelerini sağlamak olduğu sanılıyor. Komandoların diplomalarımız cebimizde diyerek sağa sola saldırmaları bu kanıyı güçlendirmektedir.

Bir okuyucu

ANKARA NUMUNE HASTANESİ DOĞUM SERVİSİ ÖLÜM SAÇIYOR

Hastanemizde çalışan Hemşire Süreyya Bulut 25.6.1980 günü Numune Hastanesi Nisaiye servisinin kurbanı oldu. Biz hastane personeli diğer insanlar gibi hastalanıyoruz, hastane yataklarında sürünüyor, kadınız doğuruyoruz. Nasıl? Ne şartlar altında hiç ilgilenen var mı?

Normal doğum olmaması nedeniyle Kadın Doğum servisine başvuran Hemşire Süreyya'nın sezeryanla bir oğlan çocuğu oldu. O ana kadar hiç bir rahatsızlığı olmayan hemşirenin ameliyatın ikinci gününde ateşi yükselmeye başladı. Gün geçtikçe durumu biraz daha ağırlaşıyordu. Ameliyat yerinin enfekte olduğu teşhis edilerek ikinci ameliyata gerek duyularak enfekte olan Uterus alınmıştır. Ve iki gün sonra da gazlı kangren olması nedeniyle Hemşire Süreyya'yı kaybettik. Yapılan tahlil sonuçları gazlı kangren olduğunu doğrulamaktadır.

Hiç bir rahatsızlığı bulunmayan hemşire Nisaiye servisinin bakımsızlığı, ilgisizliği ve tıbbi aletlerin sterilize edilmeden kullanılması sonucu ölmüştür. Aynı mikrop, Süreyya'nın ameliyat sırasında can derdiyle tırnakladığı Nisaiyenin Hacer Hemşirenin kolunun da gazlı kangren olmasına neden olmuş ve kolunun kesilme ihtimali doğmuştur.

Aynı Nisaiye servisinde daha önceleri tetanoz neticesi ölümler olmuş ve eski başhekim zamanında kapatılmak zorunda kalmıştı.

İlgisizlik devam etmekte. Acaba ne kadar masum analar bu sorumsuzluğun kurbanı olacak. Hastane başhekimi olayı gizlemekle neyi ispatlayacaktır. Hemşire Süreyya'nın cenaze töreninde olayı saptırarak Süreyya'nın İntaniye servisinde çalışmasına bağlamakta ve iş kazası gibi göstermektedir. Ama bu gerçeği tüm hastane personeli bilmektedir ve başhekimi nefretle kınamaktadır. İntaniye servis şefi de koltuğundan olmamak için suçu üstlenmekte ve susmaktadır.

Hemşirenin ailesi cenazeyi İzmir'e götürmek istedi, başhekimlik ilgilenmedi. Personelin haklı tepkisi karşısında cenaze için ambulans vermek zorunda kaldı. Ama yine de çelenk parası personel tarafından karşılanmak zorunda kaldı. Halk Sağlığı Koruma Derneği şef doktorların akrabalarına çelenk gönderirken yıllarca hastaneye hizmetler sunan Süreyya hemşireden çelenk parasını esirgediler.

Sayın yetkililer! Sizler istediğiniz kadar güzel sözler edin. Sağlık sorununu çözüyoruz deyin, bizler hastanelerin durumunu çok iyi biliyoruz. Lütfen bazı gerçekleri kabul edin de hastalarla biraz ilgilenin. Bu işi personelle birlikte başarabilirsiniz personelinize sahip çıkın, göz bebeğiniz gibi koruyun. Yoksa daha çok Süreyyalar kaybederiz.

Süreyya 23 yaşındaydı. İlk bebeğini kucaklayacaktı. Umuduydu kocasının. Bebek yaşıyor, hep yaşayacak ve size, sizin gibilere lanet okuyacak.

Hastaneden Bir Okuyucu

Teksif Beyoğlu Şubesi, Şişli Yün İplik işçilerinin sorunları ile ilgilenmiyor

Emekçi kardeşlerim. Eski bir işçi temsilcisi olarak size karşılaştığım bazı olayları anlatmak istiyorum. Şişli Yün İplik Fabrikasında çalışırken Teksif Sendikasına üye olduk. Ben de bir süre sonra temsilci oldum. Temsilci, işçinin hakkını arayan kişi olmalıdır. Ben de bütün toplusözleşmeyi tarayarak patronun işçilere vermediği veya zamanında vermediği hakları tespit ettim ve bunların zamanında alınması için uğraşmaya başladım. Ancak Teksif Beyoğlu Şube Başkanı Bahri Usta bu çalışmalarımı engellemeye çalıştı. Daha önce benim çalıştığım işyerinden ayrılarak Şubeye Başkan olan bu kişi işçilerin değil, patronların çıkarlarını koruyan bir kişi haline gelmişti. Bir süre sonra ben de, arkadaşlarım da temsilcilikten istifa ettik. Bizim yerimize patronun adamlarını getirdiler. Onlar da işçilerin bütün sorunlarına sırt çevirdiler.

Biz de diğer arkadaşlarla beraber sendikanın bu ilgisizliğine karşı çareler aramaya başladık. Ancak ben doğum iznine çıktım ve geri dönüp işbaşı yapacağım 1.6.1980 tarihinde bana çıkış verildiğini öğrendim. Üstelik işveren bana mektup yazdıklarını söylüyor ancak elime geçmediği için alamadığımı öne sürerek ihbar tarihini de 7.5.1980 olarak göstermek istiyordu. Çıkışımı imzalamadım ve sendikaya gittim. O iş kolay hallederiz dediler ama hiç uğraşmadılar.

Patron benimle birlikte 30-35 arkadaşa daha çıkış vermiş durumda. Hepsinin tazminat hesaplarında aksaklıklar var.

Teksif Beyoğlu Şube Başkanı, fabrikaya gittiği halde işçilerin sorunları ile ilgilenmemiş ve yine işçilerin aidatlarıyla alınan arabaya binerek çekip gitmiştir.

Şimdi Şişli Yün İplik Fabrikasında çalışan bütün işçi arkadaşlarıma sesleniyorum. Sendika ağalığının gerçek yüzünü görün. İşçinin hakkını aramayanlardan hesap sorun. Bugün bize yapılanın yarın size de yapılmaması için sesinizi yükseltin.

Akgül Dereyurt

Geçtiğimiz Hafta

Erbakan haftası

Geçtiğimiz haftanın başlarında Erbakan altın günlerini yaşadı. Tüm gözleri üstünde toplayan Erbakan çarşamba günü gensoru oylamasına gireceği ana kadar birbirinden değişik demeçler vererek gazete manşetlerinde bu fırsatın tadını çıkarırken, Demirel hükümeti de işkence iddialarının yoğunlaştığı, MHP terörünün sokağa çıkma yasaklarıyla zaptedilir hale geldiği bir ortamda, CHP'nin hesapsız çıkışı sayesinde umut etmediği bir anda "güvenoyu" alıverdi.

SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI KONAN İLLER VE YENİ BİR MARAŞ DENEMESİ

Haftanın ikinci yarısında ise günlük ölü sayısı 12 rakamını korurken, MHP'nin terörü bir yüksek dereceye fırlayıverdi. Ordu'nun Gölköy ilçesi, Tunceli'nin Pertek ilçesi, Çorum ve Sivas illerinde olaylar bir iki günlük sokağa çıkma yasaklarıyla önlenmek istendi. 50 ev ve işyerinden dumanlar yükselen Çorum ili MHP'nin bir önceki başarısız girişimini tamamlamak niyetini açıkça gösteriyordu. Antep'te ise bir rastlantı sonucu bir öğrencinin ayağına takılan kablo, uzaktan kumandalı bombayı açığa çıkarıyor ve çok sayıda öğrencinin katledilmesini ikinci kez önlüyordu.

ELEKTRİK İŞKENCESİ

Gazete çalışanımız Gülseren Mendekli 16 gün suçsuz yere gözaltına alındıktan sonra Türkiye İşçi Köylü Partisinin düzenlediği basın toplantısında elektrik işkencesi gördüğünü anlatıyordu. Ara sıra falakaya da çekildiğini belirten Mendekli, göz altında tutulduğu sırada hastaneye kaldırıldığını da söylüyordu. Bir asteğmen ile bir erin öldürülmesi üzerine Kartal'da kendisi gibi rastgele toplanmış insanlardan biri hastanede ölmüş, Mendekli'nin yaşıtı bir kızın ise intihar ettiği yetkililerce açıklanmıştı. Mendekli sadece kendisine değil, 1. Şubede birçok kişiye işkence edildiğini iddia ediyordu.

DİSK AYNI TAS AYNI HAMAM MI?

25 Haziranda toplanan DİSK 7. Genel Kurulu 8. günde çalışmalarını tamamladı. Birlik sloganlarının atılarak yer yer kavgaların çıktığı Genel Kurulda Baştürk yine yerini korurken, Kemal Daysal'ı Yürütme Kuruluna sokmayı başaran sahte TKP'liler, DİSK'te yeni bir mevzi elde ettiler. CHP ve sahte TKP dışında kalan 12 sendikanın Genel Kurul ertesinde yeni yönetime karşı ortak açıklama yapması ve 6 sendikacının seçildikleri görevlerinden istifa edivermeleri, Konfederasyonu önümüzdeki dönem zor günlerin beklediğinin ilk işareti oluyordu.

BREJNEV-SCHMİDT GÖRÜŞMESİ

NATO Konseyinin ardından gözler bu kez Schmidt'in Rusya gezisine çevrildi. Avrupa'daki orta menzilli füzeler ve Afganistan işgalinin ele alındığı ikili görüşmelerden Brejnev'in pek memnun olmadığı gözleniyordu. Bu arada Batı Almanya'da bir yayın organı da Brejnev'in damadını Afganistan'a Vali yaptığı haberini yayınladı. Moskova Olimpiyatları yaklaşırken 109 Fransız sporcunun açıklaması ise Olimpiyatın şenlikli olacağını müjdeliyordu. 109 Fransız sporcu Moskova'da Afganistan işgalini kınayan gösteri yapacaklarını bildiriyorlardı. Polonya'da ise halk et zammına karşı protesto gösterileri başlatmıştı.

U-2 UÇAKLARI UÇACAK

Amerikan cephesinden gelen haberlerde geçtiğimiz hafta en önemlisi, ABD'li bazı senatörlerin Demirel'in U-2 uçaklarını Türkiye üzerinden uçuracağını açıklamasıydı. Bu konuda Sovyetlere danışılmayacağı da gelen haberler arasındaydı.

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O.GÜRHAN ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul.
Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69
İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54
TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900
DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57 ADANA: Kızılay Cad. 104 Sok. No: 23 Tel: 103 42

İLAN TARİFESİ-ABONE
Başlık yanı 4000 TL. 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL. 8. sayfa st/cm 1000TL. Renkli st/cm 1700 TL. Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL. Küçük ilanlar kelimesi 30 TL.
ABONE: Yurtiçi 3 aylık 900 TL. 6 aylık 1800 TL. 1 yıllık 3600 TL. Yurtdışı 3 aylık 1125 TL. 6 aylık 2250 TL. 1 yıllık 4500 TL. Dış ülkeler için posta ücreti alınır.

223/10 - 830

Maraş katliamı ile ilgili davanın savunma aşaması başladı. Davada savunma yapan müdahil avukatlar, olayların MHP tarafından yönlendirildiğinin, yürütüldüğünün çeşitli kanıtlarıyla ortaya çıktığını, olaylar sırasında bağırılan sloganların, taşınan üç hilalli MHP bayraklarının her birinin bu sonucu doğrulayan birer delil olduğunu açıkladılar.

Müdahil avukat Nusret Senem:

"Maraş katliamını MHP'nin düzenlediği delilleriyle ortaya çıkmıştır"

KAHRAMANMARAŞ katliamı olaylarının Adana Sıkıyönetim Askeri Mahkemesindeki yargılaması 3 nolu duruşma salonunda devam ediyor. Önceki gün de solcu sanıklar vekili Av. Nusret Senem ve Av. Hüseyin Gökçearslan savunma yaptılar.

Nusret Senem savunmasında, K. Maraş isyan ve katliamının iki devrimci öğretmenin cenaze törenine saldırılmasıyla başlandığını, önceden yapılan hazırlıklar ve propaganda sonucu cenaze kortejinde bulunan halkın tümünün imha edilmek istendiğini belirtti. Bu katliamı MHP'nin planladığının delilleriyle ortaya çıktığını söyleyen Senem, dosyada bunu doğrulayan onlarca bilgi, belge ve güvenlik görevlisinin beyanı ile diğer kamu sanıklarının beyanlarının bulunduğunu ifade etti.

Olaylar boyunca saldırganlarca bağrılan ve MHP'ye ait sloganları sıralayan Av. Nusret Senem bu sloganların katliamı yapan örgütü ortaya koyduğunu belirtti ve Askeri Savcının "Suç örgütü ve azmettirenler tespit edilemedi" şeklindeki sözünü anlamadıklarını kaydetti ve dosyada mevcut katliamı tertipleyenlerin MHP olduğunu ortaya koyan delillerin neden değerlendirilemediğini sordu.

Senem, olayların bir isyan ve katliam olduğunu belirttikten sonra, tutuklu bulunan müvekkillerinin bu katliamın hedefi ve mağdurları bulunduğunu, katliamcıların soruşturmayı saptırmak için bu mağdurlar hakkın-

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

Carter, Sovyetlerin nükleer silahlarla ilgili önerisini "düşünülmeye değer" buldu

GEORGİA (AA)

ABD Başkanı Jimmy Carter, nükleer silahların sınırlandırılması görüşmelerinin başlaması konusunda getirilen yeni Sovyet önerisinin "üzerinde düşünülmeye değer" olduğunu söyledi.

Başkan Carter, Federal Almanya Başbakanı Helmut Schmidt'e Moskova gezisi sırasında iletilen yeni Sovyet önerisi hakkında ayrıntılı açıklama yapmadı.

Federal Almanya Başbakanı Schmidt ve Dışişleri Bakanı Genscher ile birkaç gün önce görüşmelerde bulunan ABD Başkanı, nükleer silahların sınırlandırılması konusunda yapılacak görüşmelerin başlatılması için daha önce öne sürülen bazı koşullardan vazgeçildiğini doğruladı. Ancak bu gelişmenin pratik öneminin ne olabileceği konusunda görüş öne sürmenin zor olduğunu söyledi.

GENSCHER: "SOVYETLER İSTEKLERİNİ AÇIKÇA ORTAYA KOYMALIDIR"

Öte yandan Batı Almanya Dışişleri Bakanı Genscher, ABD hükümetinin silahsızlanma görüşmelerine katılıp katılmayacağını açıklamasından önce, Sovyetler Birliği'nin tüm isteklerini açıkça ortaya koyması gerektiğini belirtti.

Genscher, Sovyet isteğinin kabul ya da reddedildiğinin belirlenmesi için öncelikle Sovyetler Birliği'nin amacının ne oldu-

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

İranlı kadınlar, başörtü takılmasının zorunlu kılınmasını protesto ettiler

TAHRAN (AA)

SAYILARI iki-üç bini bulan İranlı kadın, başörtü takılmasının zorunlu kılınmasını protesto için Devlet Başkanlığı önünde bir gösteri düzenlediler. Gösteri yapan kadınlara hitaben bir konuşma yapan İran Devlet Başkanı Beni Sadr, kamu işyerlerinde çalışan kadınların başlarını örtmeleri gerektiğini çünkü yeni yönetimin kadınlara büyük bir saygınlık içinde olduğunu bildirdi.

Beni Sadr'ın sözleri üzerine İranlı kadınlar "Biz gerilemek için devrim yapmadık. Biz İranlı kadınlarız ve hiç bir zaman zincire vurulmayacağız" diye bağırdılar.

Beni Sadr kadınları temsilen bir heyet ile görüşmeyi kabul etti. Bir uzlaşmaya varılacağını ve ülkenin içinde bulunduğu zor koşulları anlattı. Görüşme yoluyla mutlaka bir çözüme varılacağını bildirdi.

Mugabe, Güney Afrika Temsilciliğinin kapatılmasını istedi

SALİSBURY (AA)

ZİMBABVE Başbakanı Robert Mugabe, ülkesindeki Güney Afrika diplomatik misyonunun kapatılmasını istedi.

Mugabe, kesin bir tarih vermemekle birlikte sözkonusu isteğini bir hafta kadar önce Güney Afrika temsilcisine şahsen ilettiğini söyledi.

Güvenlik kuvvetleri, İslahiye'deki faşist saldırılara seyirci kalıyor

İSLAHİYE (ÖZEL)

BİR süredir İslahiye Ortaokulunda öğretmen ve öğrencilere sopalı, taşlı saldırıda bulunan İmam Hatip Lisesi öğrencisi olan ve dışardan gelen faşistler önceki gün de devrimci bir öğretmeni silahla ağır yaraladılar.

Cuma günü saat 12.00 sıralarında Nevzat İncealtın adlı öğretmen 4 arkadaşı ile okuldan ayrılıp evine giderken 5 kişilik MHP'li bir grubun silahlı saldırısına uğradı. Karaciğerinden ağır yaralanan Nevzat İncealtın Adana'da tedavi altına alındı. Saldırıya tanık olan bir öğretmen muhabirimize şu açıklamada bulundu:

"Nevzat önümüzden gidiyordu. Silahlar patlamaya başladı. 5 kişi yan taraftan bize ateş edi-

(Devamı S. 6 Sü. 2'de)

Eğitim enstitülerinin yıl sonu sınavları bugün başlıyor

ANKARA (AA)

ÖĞRENİM süreleri 4 yıla çıkarılan Eğitim Enstitülerinin yıl sonu sınavları bugün başlıyor. Sınavlar 18 Temmuz Cuma gününe kadar devam edecek.

Eğitim Enstitülerinin bütünleme sınavları ise 1-25 Eylül tarihleri arasında yapılacak. Öğrenim süreleri 4 yıla çıkarılan ve akademik program uygulayan Ankara Gazi, Konya Selçuk, İzmir Buca, Diyarbakır, Samsun, Erzurum Kazım Karabekir, Balıkesir Necati, Trabzon Fatih ve Edirne Eğitim Enstitülerinde 1979-1980 öğretim yılı 3 Temmuz Perşembe günü sona ermişti.

Willy Brandt «Güney Kore muhalefet liderinin durumundan kaygılıyım»

Kore muhalefet lideri Kim Dae Jung

● Brandt, askeri hastaneye kaldırılan Jung'la ilgili bilgi istedi.

BONN (AA)

FEDERAL Almanya Sosyal Demokrat Parti lideri ve Sosyalist Enternasyonal Başkanı Willy Brandt, Güney Kore Devlet Başkanlığına bir mesaj göndererek, muhalefet lideri Kim Dae Jung'un geleceği konusunda kendisine bilgi verilmesini istedi.

Brandt, mesajında Güney Kore ana muhalefet partisi lideri Kim Dae Jung'un şu sıralarda Güney Kore'de askeri bir hastanede bulunduğunu ve kendisine yapılan kötü muamele sonucu ciddi biçimde yaralandığı yolunda haberler aldığını duyurdu.

Willy Brandt, Güney Kore Devlet Başkanı Çoy Kyu Hay'a gönderdiği mesajda, Kim Dae Jung ile ilgili olarak verilen haberlere inanmak bile istemediğini hatırlattı.

İzmir'de Tekel Sigara Fabrikası inşaatında çalışan işçiler Devrimci Yapı-İş Sendikasının müteahhit firma ile imzaladığı toplusözleşme ile çeşitli haklar sağladılar. Resimde işçiler toplusözleşmenin imza töreni sırasında (Fotoğraf: AYDINLIK)

Devrimci Yapı-İş Sendikası ile müteahhit firma arasında sözleşme imzalandı

İzmir Tekel inşaatında çalışan işçiler yevmiyeye 300 lira zam aldı

● 17/II. maddeden çıkarılan işçilere 20 gün üzerinden tazminat ödenecek.

İZMİR (ÖZEL)

İZMİR Küçük Çiğli'de yapılmakta olan Tekel Sigara Fabrikası inşaatında çalışan işçileri kapsayan sözleşme, 3 Temmuzda, işyerinde işçilerinde katıldığı bir toplantıda, Devrimci Yapı-İş ile işveren firma (SEKE) adına Sedat Veziroğlu tarafından imzalandı.

Devrimci Yapı-İş yetkilisi Mahmut Demirci, vaptığı konuşmada, alınan zamların bugünkü koşullarda kısa bir süre yetebileceğini, fakat inşaat işkolunda mevcut sözleşmelere ve örgütsüzlüğe göre oldukça iyi olduğunu belirtti.

İşveren Sedat Veziroğlu, yapılan sözleşmeden memnun olduklarını hayırlı olmasını diledi.

1 Marttan beri süren görüşmeler, sonucu imzalanan sözleşme mart başından geçerli olacak.

Sözleşme 300 TL ücret zammı, yılda üçdefada olmak üzere 30.000 TL ikramiye, 3000 ile 10000 arasında değişen çeşitli sosyal yardımları, iki takım iş elbisesi gibi hakları kapsıyor. Ayrıca 17/II. maddeden çıkarılan işçiler, 40 gün üzerinden anlaşmaya varılan kıdem tazminatının yarısını alabilecekler

GÜNAYDIN · Milliyet · DÜNYA · Politika · Son Havadis · Hürriyet · Tercüman · Hergün · Cumhuriyet

BASINDAN SEÇMELER

Örsan Öymen, CHP gensorusunu değerlendiriyor

Örsan Öymen pazar günü Milliyet gazetesinde CHP'nin verdiği gensorunun hatalı olduğunu değerlendiriyor ve daha sonra Federal Alman Parlamentosunda Türkiye'ye yardım ve anarşi konusunda yapılan tartışmalardan bölümler aktarıyor.

Örsan Öymen şunları yazıyor:

Gensoru, sadece hükümeti tutan çevrelerce değil, bu hükümetin Türkiye sorunlarına çare olamayacağı görüşünü savunan ve Demirel'in uyguladığı politikayı en acımasız bir biçimde eleştiren çevrelerce de pek destek görmedi.

Şaklaban kılavuzlarla aculluk edip hükümet düşürme eylemine geçen CHP üst yönetimini eleştirenler arasında biz de vardık.

Neden?

Girişilen operasyonun eninde sonunda gene yıpranan Demirel'i onaracağı gerçeği yüzünden.

Bir kuşkumuz da şuydu:

1980'in dış yardım kaynaklarını sağlayan, güvenoyu ile de koltuğunu sağlamlaştıran Süleyman Bey, şimdi bu rahatlıkla aşırı sağın desteğine ödün vermeye fütursuzca devam edecektir. "MHP diyeti" sadece Demirel'in değil ülkenin de kolunu, kanadını sakat bırakacaktır.

Nitekim daha güvenoyunun sarhoşluğu geçmeden, yeni bir Kahramanmaraş senaryosu Çorum'da tezgahlanmıştır. Olayların gelişeceği, günler öncesinden sezildiği, bilindiği halde devlet gene, gladyatör gösterilerinin arenadaki seyircisinden farksız bir görüntü içinde, eli kolu bağlı kalmıştır.

Çorum'un yanı sıra Urfa'da cezaevi işgal eden komandoların müdür odasında parti merkezleriyle telefonla konuşmaları ve başbuğlarına "komünist kıyımı" hakkında tekmil vermeleri ibret verici olaylar zincirinin bir başka halkasıdır.

Konuya bu gelişmelerin ışığı altında bakarsak görünen şudur: Türkiye hükümet desteğindeki sağ zorbalığın daha da hızlı bir biçimde tırmanacağı bir yörüngeye doğru yol alıyor.

Ekonomik kaynaklarını Batı yardımlarına bağlayan Demirel hükümetinin bu gidişi, yardımı yapan Batı ülkelerinin de dikkatini çekiyor.

Almanya ve Ortak Pazar ülkelerindeki "Kuşku"lara dünkü yazımızda değinmiştik.

Türkiye'ye borç para şırıngası yapan Batı, ülkenin iç sorunlarıyla da yakından ilgileniyor.

Türklerin yoğun olduğu yabancı ülkelere de yansıyan sağ tırmanmanın yarattığı tedirginlik, özellikle Alman kamuoyunda hemen her gün dile getiriliyor...

Tabii sadece Almanya'da değil... "Financial Times"da bu kuşkuları doğrulayan bir başlıkla yaklaşıyor konuya:

"— Demirel'in sağcı militanlara gittikçe daha fazla dayandığını" vurgulayan Financial Times'a göre, "Demirel'in ekonomik siyasetleri Batı desteğini gerektiriyorsa da, aynı Batı onun birtakım biçare siyasi müttefiklere sahip olduğunu da akılda tutmalıdır.

(..........)

Öymen, Federal Almanya Maliye Bakanının sözlerinden de aktarmalar yapıyor!

Maliye Bakanı Matthöfer (SPD)-Türkiye büyük bir ekonomik krizin içindedir. İşsizlik, nüfusun beşte birine ulaşmıştır. Sanayi yüzde elli kapasitenin altında çalışmaktadır. Enflasyon hızı yüzde sekseni bulmuştur. Ekonomik felaket, siyasal istikrarsızlığı da beraberinde getirmekte, böylece sadece Türkiye değil, Afganistan işgalinden sonra önemi bir kat daha artan ülkenin stratejik konumu nedeniyle Batının güneydoğu kanadı için de tehlikeli boyutlara varmaktadır.

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

Türk-İş ve hükümet yetkilileri bugün yeniden masaya oturuyor

204 bin işçinin sözleşmesi son safhada

İŞÇİ SERVİSİ

KAMU kesiminde 7 işkolunda 204 bin işçiyi kapsayan sözleşme görüşmelerinde uyuşmazlık konularını çözmek için Türk-İş ile hükümet yetkilileri bugün yeniden bir araya geliyorlar.

Daha önce uyuşmazlık aşamasına gelen bu sözleşmelerde son olarak yapılacak görüşmelerde de anlaşma sağlanamazsa, Türk-İş'in grev prosedürünü işletmeye başlayacağı bildiriliyor.

Türk-İş Genel Sekreteri Sadık Şide Tes-İş Genel Kurulunda yaptığı konuşmada, sözleşmede taraf olan hükümet sözcülerinin daha önce üst düzeydeki meselelerde sorumluluk almaktan kaçındıkları için görüşmelerin sonuca bağlanmadığını söyledi.

Kamu kesimindeki sözleşmelerde parasal konulardan çok haklar meselesi üzerinde durulduğu ve Türk-İş'in bütün iş kollarında sosyal hakların en ileri durumdaki sözleşmenin düzeyine getirilmesini istediği bildiriliyor. Buna karşılık hükümetin çok büyük mali külfete yol açacağı gerekçesiyle bunu kabul etmediği belirtiliyor.

Halen uyuşmazlık aşamasına gelmiş sözleşmelerdeki taraf sendikalar ve işçi sayısı şöyle:

Yol-İş: 102 bin, Tarım-İş: 9 bin, Likat-İş: 7 bin, Deri-İş: 4 bin Türk-Metal: 4 bin işçi.

Silahlı eğitim kampı kuran 13 akıncı yakalandı

BURSA'nın Karacabey ilçesine bağlı Kurşunlu köyü sahilinde kamp kuran, kurdukları kampta silah ve savaş eğitimi gördükleri belirlenen 13 Akıncı jandarmanın yaptığı baskın sonucu yakalandı.

Jandarmanın verdiği bilgiye göre Kurşunlu sahillerinde yolu bile olmayan ıssız bir yerde kamp kuranların, İstanbul Edebiyat Fakültesi öğrencilerinden ve Akıncı Gençlik Derneği üyesi Baki Özsü, Ahmet Kınıkkıran, M. Ali Sevinç, Kasım Sağlam, Ahmet Salih, Nebi Uysal, İsa Arı, Talat Kaybal, Hüseyin Tuzgay, Mustafa Gencal, Hüseyin Yıldız, Ali Aşık, İbrahim Özdemir ve Talip Fişek yakalanarak gözaltına alındılar. Kamp yerinde yapılan aramalarda ise bir tabanca, şarjör, mermiler, patlayıcı madde yapımında kullanılan kimyevi maddeler, 2 adet patlamaya hazır fünye, boğma zinciri ve boş mermi kutuları ele geçirildi.

Jandarma yetkilileri kampta bulunan kişilerin buraya 10 gün önce geldiklerini ve silahlı eğitimin yanı sıra judo ve karate çalışmaları yaptıklarını belirttiler. Yetkililer yakalanan kişilerle ilgili soruşturmanın sürdürüldüğünü, sanıkların daha sonra adliyeye sevkedileceklerini bildirdiler.

AKINCI GENÇLER DERNEĞİ BAŞKANI "ALAKAMIZ YOK" DEDİ

Olayla ilgili olarak bir açıklama yapan Akıncı Gençler Derneği Genel Başkanı Rıza Çavuş ise kampla bir alakaları olmadığını belirtti. Rıza Çavuş açıklamasında "Bizi anarşiye çekmek isteyenlerin hayali kursaklarında kalacak. Bizi sokağa çekmeyi başaramayacaklardır. Bu tür hareketleri de tasvip etmemiz asla mümkün değildir" dedi.

TİP Kongresinde gözaltına alınanların 559'u serbest bırakıldı

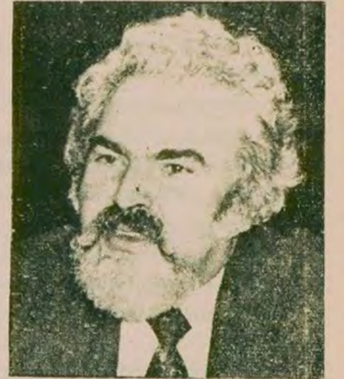
● 29 kişi hakkında soruşturma açıldı.

ANKARA (AA)

TÜRKİYE İşçi Partisi Ankara 3. İl Kongresinde sıkıyönetim yasaklarına aykırı slogan söyledikleri gerekçesiyle gözaltına alınan 588 kişiden başlarında Parti Genel Başkanı Behice Boran ve Genel Sekreter olmak üzere 559 kişi serbest bırakıldı. Gözaltında tutulan 29 kişi hakkında ise sıkıyönetim yasaklarına aykırı hareket etmekten dava açıldı.

Türk Tabipler Birliği ve Türk Eczacılar Birliği, Tam Gün konusunda ortak panel düzenledi

● "Olumsuzluklardan Tam Gün Yasası değil, Bakan İslamoğlu sorumludur"

Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi Başkanı Dr. Erdal Atabek, düzenlenen panelde yaptığı konuşmada, Sağlık Bakanı Münif İslamoğlu'nun partizanlık uygulamalarını kınadı.

«7 ay içinde 20 bin sağlık personeli sürüldü»

ANKARA (ÖZEL)

TÜRK Tabipler Birliği ve Türk Eczacılar Birliği tarafından düzenlenen Tam Gün Paneli yapıldı. Panelde Tam Gün Yasası savunularak, bugünkü olumsuzlukların suçlusunun yasayı uygulamayan Sağlık Bakanı Münif İslamoğlu olduğu belirtildi. 7 ay içinde 20 bin kişinin sürüldüğü belirtilerek, sürgünlerin kimler tarafından önerildiğinin fotokopileri gösterildi.

Önceki gün yapılan panele Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi Başkanı Erdal Atabek, Ankara Tabip Odası Başkanı Nevzat Eren, Ankara Eczacı Odası Yönetim Kurulu Üyesi Atila Özgören katıldılar. Nevzat Eren yaptığı konuşmada, 1977 yılının sonunda kamu kuruluşlarında 6 bin 577 uzman hekim varken, Tam Gün Yasasının uygulandığı 1979 yılının sonunda uzman hekim sayısının 6 bin 966'ya ulaştığını, 1977'de 2 bin 324 olan pratisyen hekim sayısının 1979'da 4 bine ulaştığını söyledi.

Panelde ayrıca bakanlıkla ilgili partizanlık belgeleri de basına gösterildi. Sürgüne uğrayan Fevzi Arıcı'nın Kastamonu AP heyeti ve Muğla AP İl Başkanı tarafından önerildiği belirtildi.

günlük

İnsanlık Suçu

İŞKENCE bir insanlık suçudur. Kime yapılırsa yapılsın canavarlıktır. Polis merkezlerindeki işkence yuvaları da, cezaevlerinde bazı maceracı grupların kendi görüşlerinden olmayanlara yaptıkları işkenceler de, gaddarlığın örnekleridir. Bu uygulamalar, işkence yapanların gerçek siyasi kimliğini ortaya koymaktan başka işe yaramaz.

Yakın geçmişimizdeki 12 Mart işkenceleri, halkımız ve tüm dünya tarafından şiddetle kınanmış ve Türkiye tarihine kara bir leke olarak geçmişti. Bugünkü uygulamaların ise, o zamanki gibi sadece tek tek kişilere ve örgütlere değil, yer yer bir semtin, bir mahallenin, bir bölgenin tüm insanlarına yöneldiği görülüyor.

Bir sopa, bir kedi ve bir çuval, eski bir işkence türünde kullanılan araçlardı. Tutuklu, kediyle birlikte çuvala konulur, işkenceci (artık nereye rastgelirse) var gücüyle sopayı indirir, şaşkınlık içindeki kedi de tutukluyu ha bire ısırır ve tırmalardı.

İşkenceyi artık neredeyse kurumlaştıran güçler, bu yöntemi hem zaman zaman kişilere, hem de topluma uyguluyorlar. Kişileri anladık da, toplum ne oluyor diyeceksiniz. Bazı maceracı grupların yaptığı eylemlerden dolayı halkın cezalandırılması, işte tıpkı bu yönteme benziyor. Devlet, teröristlerle halkı aynı çerçeve, aynı çuval içinde düşünerek hareket ediyor. Bu "çuval" içinde, halk da ağır baskılara uğruyor. Bir yanda bu uygulamalar, bir yanda intihar psikozu içindeki grupların eylemleri halkı canından bezdiriyor.

Balığı yakalamak için suyu kurutmak, balıkları öldürmek için suyu kaynatmak gibi formüllerle ifade edilen bu uygulama, bugün geçerlidir. Kartal'daki olaylarda olduğu gibi, saçına, bıyığına, tipine, hatta belli bir semtte oturmasına, sadece "Erzincanlı olmasına" bakılarak gözaltına alınan kişiler, işkence görüyor, hakarete uğruyor. Sorgudan geçen yurttaşlar, işkencecilerin belirgin konular üzerinde durmadıklarını, sadece yıldırmak amacıyla baskı yaptıklarını söylüyor. Hem bilgi kaynağını yok etmemek, hem de tepkileri önlemek için, sorgulanan kişiyi hayatta tutmaya çalışmak işkencecilerin yöntemlerinden biridir. Bugün, işkencede öldüğü öne sürülenlerin sayısının artması işkencecilerin bu noktada da pervasız davrandığını ortaya koyuyor. Zaman zaman, Sıkıyönetim Komutanlıkları bu olaylarla ilgili soruşturmalar açıyor ve bunların büyük kısmı da henüz devam ediyor.

Kartal olaylarında gözaltına alınan çok sayıda kişiden, sadece üçü (yalnızca o gün o semtte bulunmalarından şüphe edildiği için) tutuklanmıştır. Diğerleri, günlerce 1. Şubede, Zırhlı Tugayda, Kartal Emniyetinde, Selimiye'de kalmışlar, hatta gözaltı sürelerinin son günlerinde bu yerler arasında mekik dokumuşlardır. 15-20 kişilik bir yurttaş topluluğunu polis, askeriyeye, asker polise havale etmiş; yurttaşlar da binlerce liralık benzin parası harcanarak saatlerce dolaştırılmıştır.

İşkencenin, baskının çıkar yol olmadığını bir kenara bıraksak bile, sadece bu durum anarşiye karşı alınan tutumun sakatlığını ortaya koyuyor. Kim önleyecek anarşiyi, güçlerinin çok büyük kısmını suçsuz yurttaşlarla uğraşarak harcayan güvenlik kuvvetleri mi?

örse çekiç

Gülay Göktürk

Sancaktül' de eski oyun

Sancaktül işçileri iki yılı aşkın zorlu bir grevden sonra geçtiğimiz ay işbaşı yaptılar. Fabrikanın ünlü patronu Murat Bayrak "Ben buraya sendika sokmam" sözüne rağmen, sonunda sendikayı kabul ederek, toplusözleşmeyi imzalamak zorunda kaldı.

Türk-İş'in ve DİSK'in sendikal örgütlenme için yıllarca mücadele ettiği, hatta Teksif'in bir zamanlar tepeden helikopterlerle bildiri dağıttığı bu fabrikaya sendikanın girmesi işçi sınıfının artık çağdışı zihniyetlere boyun eğmeyeceğini de gösteriyordu.

İşbaşı yapıldığı gün fabrikanın önü bayram yeri gibiydi. Davul zurna ile içeri girildi. İşçiler birbirlerine güller attılar. İşverenler adına konuşan Fabrika Müdürü ve Murat Bayrak'ın oğlu da iyi niyetten, mutluluktan, çalışma barışından söz ettiler.

Ve işbaşı yapıldı. Tarih 23 Mayıs 1980.

Ancak aradan bir hafta geçmeden Sancaktül'den işçiler geldiler gazetemize. Anlattıkları, Murat Bayrak'ın eski bir oyunu yeniden sahneye koymaya başladığını gösteriyordu.

Grup grup işçiler atılıyordu Sancaktül'den ve temmuz ayının başına kadar bu sayı 100'e yaklaştı. Yerlerine ise Yozgat'tan getirtildikleri söylenen komandolar alınmaya başlandı. Komandoların elinde Ankara'dan aldıkları bazı tavsiye kartları vardı, adresi ve kimliği belli bir partiden... O partinin Genel Başkanı da, kısa bir süre sonra, daha önceleri zaman zaman malikane gibi kullandığı Sancaktül'e bizzat kendisi geliyordu.

İşçiler Türkeş'in dört özel arabayla Sancaktül'de arz-ı endam ettiğini görünce eski acılı günleri hatırlamaktan kendilerini alamadılar.

Neydi bir zamanlar Sancaktül?... Komando kampıydı, işkencehaneydi, Almanya'dan özel olarak getirtilen kurt köpeklerinin komandolarla yan yana beslendiği faşist bir çiftlikti. Komandoların özel koğuşları vardı. Fabrikada özel atış poligonları vardı. Silah sesleri o zamanlar adı Safraköy olan şimdiki Sefaköy'ün dört bir yanından duyulurdu. Komandolar kapıyı tutar, sendikalarla ilişkisi olan işçileri tehdit eder, bazen döverlerdi. Önce işten atılıp, sonra dövülen, ya da dövülerek kapıya konan işçi sayısını toplasanız yüzleri bulurdu.

Kapıda kartını bulamamak, köpekler tarafından ısırılmak, sopalı bir grup zorbanın hücumuna uğramak korkusu, Sancaktül işçisinin yüreğinde yıllarca yer etmişti. Kadın işçilerin çoğunlukta olduğu bu fabrikada komandoların kadınlara, kızlara sarkıntılık olayları semtte kulaktan kulağa yayılır, zaman zaman karısı, bacısı hakarete uğrayan insanlar mahalle aralarında komandoları kıstırır, bazen de silahlar konuşurdu.

Sancaktül, faşist zorbalığın Küçükçekmece bölgesindeki gerçek bir saldırı üssü gibiydi. Hitler'in Nazileri ile işbirliği yaparak Yugoslav halkının bağımsızlık savaşına kurşun sıkan, Yugoslavya'da milli hain olarak bilinen ve hakkında idam kararı olan Murat Bayrak, Sancaktül'de gerçekten Nazi eğitimine uygun bir kale kurmuştu.

Ama Sancaktül işçileri bu kaleyi dağıttılar. Yüzlerce işçi dövüldü, binlercesi işten atıldı, yaralanan, hapse düşen, kurşunlananlar oldu. Fakat işçilerin mücadelesi söndürülemedi. Sonunda grev bayrağı bu kalenin üstüne dikildi. Komandolar ortadan tozoldu. İçerde beslenen kurt köpeklerini işçiler basına ve kamuoyuna günlerce teşhir ettiler. Faşistlerin saldırı üssü güç bela normal bir fabrika haline getirildi.

Şimdi Sancaktül yeniden faşizmin üssü yapılmak isteniyor. Yeni alınan komandolar eski komandoların koğuşlarına yerleştiriliyor. Hiç çalışmadan kapıda oturan bu kişiler "Bizim arkamızdan önce 60, sonra 100 kişi daha gelecek. Biz Tariş'te böyle kazandık. Buraya da MİSK'i getireceğiz" diye konuşuyorlar. Küçükçekmece semtinde oturan birçok ilerici insanın yerini, adresini belirten listeleri yanlarında taşıyorlar ve bunları işçilere göstermekten çekinmiyorlar. Bu arada işçi çıkışları ve komando alımları da hızla sürüyor.

Sancaktül'de yapılmak istenen bellidir. Murat Bayrak yenilgiyi hazmedememiştir ve fabrikayı yeniden eski günlerine döndürmenin özlemi içindedir. Bunun için önce ürkütmeden az sayıda, giderek daha çok komandoyu fabrikaya sokarak baskı ortamını adım adım kurmaya girişmiştir.

Peki, Murat Bayrak'ın Sancaktül'ü ve bütün o bölgeyi eski günlerine döndürmek hevesiyle bölgede yeni bir anarşi merkezi, yeni bir komando üssü yaratmasına göz yumulacak mıdır? Yoksa buna karşı tedbir alınabilecek ve önlenecek midir?

Burada Teksif Sendikası yöneticilerine büyük sorumluluk düşüyor. Gözler Teksif'i arıyor. İşçiler örnek bir grev sürdürerek sendikalarının tarihine başarılı bir sayfa yazan Teksif yöneticilerinden bir ses bekliyor. Ama ne şube, ne de merkez yöneticilerinden beklenen ses yok. İşçiler sendikayı arıyor. Sendikadan "İşçi alınıyor, çıkanlar da zaten kendi isteği ile çıkıyor" diye cevap geliyor.

Oysa perde açılmış, ilk figüranlar sahneye çıkmaya başlamıştır. Oyunun acı ve kanlı sonu ise bilinmektedir.

MİSK'iyle, cinayet şebekeleriyle, kurt köpekleriyle sahnelenmek istenen bu oyun durdurulmalıdır.

Sancaktül işçileri yeni örgütlendikleri sendikalarının yanında kaya gibi duracak kararlılıkta ve tecrübede olduklarını sanırız yeterince göstermişlerdir.

DİSK Genel Kurulu zaman zaman hareketlendi. Tarafların "Yaşasın Birlik" sloganı atarken birbirlerine yumruk sallayıp diş gıcırdatmaları ilginç görüntüler yarattı.

DERTLİ ÜLKE FİNLANDİYA 4 ÖZER YAVUZ

● Kruşçev: «Sosyalist ve sosyalist olmayan devletler arasında kurulacak iyi ilişkiler, Finlandiya-Sovyetler arasındaki ilişkiler gibi olmalıdır»

● Finlandiya, Sovyetlerin Batıyla ekonomik teknik, bilimsel alanlarda ilişkilerini geliştirmeleri için bir "vitrin" olarak kullanıldı,

Finlandiya Sovyetlerin güvenlik supabıdır

● «Lenin'in önderliğindeki Sovyet hükümeti, Finlandiya'ya kendi kaderini tayin hakkını tanıdı»

KUZEYBATI bölgesinin askeri önemi bugün daha da artmış durumdadır. Çünkü Beyaz Deniz Kanalı ve Sovyetlerin en büyük denizaltı üssü Murmansk burada bulunmaktadır. Murmansk üssü 1975 yılında üçte biri atom başlıklı füzelerle donatılmış 160 civarında denizaltı barındırmaktaydı. Sovyet Rusya uzmanları bir savaş durumunda Finlandiya topraklarının kullanılabileceğini açıkça belirtiyorlar. Daha şimdiden Finlandiya halkını alıştırmaya çalışıyorlar. Gerekçelerini 1948 yılında imzalanan yardımlaşma antlaşmasına bağlamalarını ise Fin basını kabule yanaşmamaktadır. İsveç'in akşam gazetelerinden "Expressen", İsveç gizli polisi raporlarına dayanarak Finlandiya'daki Sovyet Devlet Şirketine ait petrol istasyonlarının bir haritasını yayınladı. Bu haritaya göre, Sovyet istasyonları, Sovyet sınırından başlıyor ve İsveç sınırına giden yollar boyunca ip gibi uzanıyor. Her ne hal ise, Sovyet petrol şirketi yetkililerinin aklına, Finlandiya'nın en işlek yollarının bulunduğu güneye petrol istasyonları kurmak gelmemiş! Gazetenin ifşaatının en ilginç yönü ise çoğu dağ başlarında, kuş uçmaz kervan geçmez yerlerde kurulu olan petrol istasyonlarının depolarının üçte ikisinin mazot ile ağzına kadar dolu olmaları. Bilindiği gibi mazot ağır ve zırhlı taşıtlarda kullanılan bir yakıttır. Bu örnek bile Finlandiya'nın Sovyet Rusya için ne denli askeri öneme sahip olduğunu belirtmeye yetmektedir.

Finlandiya Devlet Başkanı Kekkonen en fazla Sovyet yöneticileri ile temas halindedir. İşte görevden alınan Podgorni ve Kosigin ile.

2. Sovyet devleti kurulduğunda Lenin'in önderliğindeki Sovyet hükümeti, Finlandiya'ya kendi kaderini tayin hakkını tanıdı.

Savaş sonrası barış şartlarını denetlemekle görevli komisyonun başkanlığını yapan Jdanov, Finlandiya ve Sovyetler arasında eşit ilişkilerin diğer devletlere de örnek teşkil edeceğini belirtti. Stalin, 1948 yılında "Karşılıklı Yardım ve İşbirliği Antlaşması" nedeniyle verdiği bir demeçte "Küçük Finlandiya, Sovyetler gibi büyük bir ülkeyle eşit tutulmuştur" diye vurguladı.

Sovyetlerde Kruşçev revizyonistlerinin iktidarı ele geçirmesi, Finlandiyalılaştırma sürecinin hızlanması tarihinin başlangıcını teşkil eder. Kruşçev daha 1956'da "Barış içinde birarada yaşama" tezi için Fin-Sovyet ilişkilerini örnek gösteriyordu. Değişik toplumsal sistemlere sahip devletler barış ve güven içinde birarada yaşayabilirlerdi. 1959 Şubatında Kruşçev, "Sosyalist ve sosyalist olmayan devletler arasında kurulacak iyi ilişkiler, Finlandiya-Sovyetler arasında ilişkiler gibi olmalıdır" şeklinde konuştu. Finlandiya, Sovyetlerin Batıyla ekonomik, teknik ve bilimsel alanlarda ilişkilerini geliştirmeleri için bir "vitrin" olarak kullanıldı.

Finlandiya, Sovyetler için daima güvenlik sübabı rolü oynamıştır. Sovyetler Batı ülkeleriyle ne zaman ilişkilerini "normalleştirmek" istemişlerse, ne zaman Batıyı uzun vadeli siyasi amaçları doğrultusunda "barış, yumuşama, silahsızlanma vs... bombardımanına tutmuşlarsa, mutlaka Finlandiya'nın "tarafsızlığından" faydalanmışlardır. Örneğin 1956 Macaristan olayları sonrası Finlandiya Başbakanı Fagerholm'ün Moskovayı ziyareti, Kruşçev ve Bulganin'in aynı yıl bu ziyareti iade etmeleri, Batı ülkelerinin olaya duyduğu tepkiyi hafifletmelerine neden olmuştur. 1968 Çekoslovakya işgalinden hemen birkaç hafta sonra Kosigin Finlandiya'ya sürpriz bir ziyaret yaptı. Kekkonen 1969 yılında Çekoslovakya'nın işgal hükümetini ziyaret ederek bu şerefe (!) eren ilk Batılı devlet adamı oldu.

Helsinki Güvenlik Konferansı yine Sovyetlerin "yumuşama, yatıştırma" emellerine uygun olarak Finlandiya kanalıyla gerçekleştirildi. Kekkonen, yıllardan beri "Nükleer silahlardan arındırılmış bir İskandinavya ve Baltık Denizi" görüşü öne sürmektedir. Kekkonen, teklifinin muhatabı olarak Sovyetleri görmediğini (!) açıkladı. Yani Sovyetler Kuzeyde, örneğin Murmansk'ta nükleer silahlar bulundurabilecekler, ama başka ülkeler bulunduramayacak (!) Sovyetler Angola'da, Etyopya'da, Kamboçya'da veya dünyanın her hangi bir yerinde bir saldırıda bulunuyor, bir darbe yapıyor. Hemen piyasada Kekkonen'i görüyoruz. Çin'in ihtar harekatını kınamak için konferans toplamak da Kekkonen'e düştü. Afganistan'ın Rus orduları tarafından işgalini ise Birleşmiş Milletlerde destekleyemediler. Ancak el altından yeni bir barış taarruzuna yine Finlandiya kanalıyla zemin hazırlandığını görüyoruz. Seçim konuşmaları sırasında "Finlandiya'yı biliyorsunuz. Finlandiya'nın büyük komşusunu da biliyorsunuz. Biz böyle bir riski göze alamayız" diyen Fransız Devlet Başkanı Valery Giscard d'Estaing'i, Brejnev'le görüşmesinin peşi sıra Finlandiya'ya davet ederek "yumuşatmak" da Kekkonen'e düştü.

(Devam Edecek)

7. GENEL KURULDAN SONRA YENİ BİR DÖNEME GİRERKEN

DİSK'te kim kimi kuşattı?

İŞÇİ SERVİSİ

7. Genel Kurulunu arkada bırakan DİSK şimdi yeni bir döneme giriyor. Son yıllarda sahte TKP'nin revizyonist-bölücü çizgisi ve Baştürk yönetiminin bu çizgiye siyasi olarak teslim olması sonucu büyük bir buhrana sürüklenen DİSK'in önümüzdeki dönemde nasıl bir yol izleyeceği sadece DİSK üyeleri arasında değil geniş sendikal çevrelerde de merak konusu...

Ancak DİSK'i önümüzdeki dönem bekleyen yeni karışıklık ve çelişmelerin tohumlarının 8 günlük Genel Kurul boyunca yavaş yavaş filizlendiğini de görmek mümkündü.

Yeni muhalefet

DİSK'in 7. Genel Kurulu bundan sonra sesini herhalde sık sık duyacağımız yeni bir muhalefet odağı doğurdu.

Seçimleri protesto ederek Genel Kurulu terkeden 12 sendikaya bağlı delegelerin sayısı gerçi çok fazla değildi, ama olay basına ve TRT'ye geniş bir şekilde yansıdı. Genel Kurulun sonuçlanmasının hemen ertesi günü bu grubun ortak bir bildiri yayınlayarak seçilmelerine rağmen DİSK'in yönetim organlarında görev almayacaklarını açıklamaları da mücadelenin sertleşeceğini gösteriyordu.

Yeni muhalefetin başını Dev-Yol çekmekle beraber değişik siyasi görüşlerdeki bazı sendikacılar da bu grup içinde yeralıyorlar. Örneğin Vatan Partisine yakın olarak bilinen Basın-İş'liler veya SDP'ye yakın bir çizgideki ASİS'liler gibi. Ayrıca "anti-oligarşik" çizgideki çeşitli fraksiyoncukların da bu grupla birlikte hareket ettiğini gözlemek mümkün. Sahte TKP-TİP-TSİP'in dergileri ise Genel Kuruldan önceki yayınlarında "goşistler" olarak adlandırdıkları bu gruba sürekli dikkati çekiyor ve onların güç toplaması için çalışılmasını istiyorlardı.

İttifaklarını genellikle siyasi ilkeler yerine "kelle sayısına" göre oluşturan Baştürk için bu grubu Genel Kurulda fazla bir pazarlık gücü yoktu. Sahte TKP ile uzlaşmayı esas alan Baştürk bu grubu "dışlamakta" fazla tereddüt etmedi.

Dışlanan ve şimdiden açık muhalefete geçen ve bu muhalefetini aynı tarzda sürdüreceği anlaşılan bu grubun DİSK içinde ne derece etkili olacağı ise önümüzdeki dönem belli olacak.

Ancak Basın-İş, Keramik İş, Yeraltı Maden İş, Deri-İş, ASİS, Dev Maden-Sen, Devrimci Yapı İş, Devrimci Sağlık-İş, Sine Sen, Nakliyat-İş, Taper İş ve Limter İş'in ortak bildirisindeki sert ve hırçın üslup yeni muhalefetin yeni yönetimle başlayan çekişmesinin kolayca halledilemeyeceğini de gösteriyor.

Daysal nasıl seçildi?

DİSK Yürütme Kurulunun yeni üyesi Kemal Daysal son bir yıl içinde Maden-İş'te Doğu Almanya ekibinin hızla yükselttiği bir isimdi. Mehmet Ertürk'ün İ. Bilenlerle çelişmeye düşmesi ve kenara itilmesinden sonra Daysal öne çıkarılmıştı.

Abdullah Baştürk daha Genel Kurula gelirken Yürütme Kuruluna sahte TKP'den bir iki kişi almayı kabul etmişti. DİSK'te TKP kanadı tarafından estirilen hava ve DİSK yönetiminin beyninin revizyonist fikirlerle zincirlenmiş olması Baştürk'ü böyle bir uzlaşmaya adeta mahkum ediyordu.

Genel Kurulun 7. günü TKP'nin Baştürk'e attığı liste kazığı bir süre Baştürk'ü çileden çıkardı ama yelkenler çabuk suya indi. Metin Denizmen ve Mehmet Karaca, TKP yanlılarının listeye sadece ikisinin ismini yazmasına rağmen seçilemeyince, Baştürk Genel-İş delegasyonunu uyarıyor ve ikinci turda oylar kitleniyor. Genel Kurul tatil ediliyordu. Ancak 7. günün bile sonunda Baştürk ekibi "Birlik uğruna" sahte TKP'den bir kişinin DİSK yürütmeye girmesine rıza gösteriyordu.

Gece yürütülen pazarlıklarda TKP bu kez en iddialı ve en sivri ismi Daysal'ı öne sürüyor. "Bir kişi girecekse ondan başkası olamaz" deniyordu. Baştürk işçi sınıfına karşı ihaneti çoktan açığa çıkmış ve kendisini her zaman sırtından hançerlemiş bu ekibe karşı daha fazla diretemiyor ve sonunda Daysal listeye alınıyordu.

Ertesi gün pek çok Genel-İş delegesi ve Baştürk'e yakın sendikacı Daysal'ın listeye alınmasına tepki gösterdiler. Daha önce seçilen bir Yürütme Kurulu üyesi bile bu pazarlığı ve uzlaşmayı iyi bulmadığını çevresine söylüyordu. Ama TKP'ye karşı ideolojik ve siyasi kararlılık gösterebilecek kimseye Genel Kurulda rastlamak ne yazık ki, zordu.

Baştürk'ün talimatı üzerine Daysal'ın adını söylene söylene listeye yazan pek çok kişi "Kerhen yazıyoruz ne yapalım" diyorlardı.

Böylece Daysal "kerhen" DİSK Yürütme Kuruluna girerken TKP yanlıları tamamen dışlanmaktan kurtulmanın rahatlığını taşıyorlardı. TKP DİSK içindeki ilerleme planında bir adım daha atmıştı.

Abdullah Baştürk 7. Genel Kuruldan kendi istediği gibi bir ekiple çıkmayı başardı. Ancak revizyonist fikirler ve sahte TKP'ye karşı teslimiyeti onu yeni açmazlara sürükleyebilir

Kemal Daysal DİSK Yürütme Kurulunun yeni üyesi. Doğu Berlin'in son zamanlarda öne sürdüğü isim. DİSK Yürütme Kurulu içinde gizliliği olmayan bir truva atı.

12 sendikanın delegeleri Genel Kurulu terkediyor. Bu olay DİSK'te yeni bir muhalefet mihrakının doğuşunun da başlangıcı.

Kuşatma ve karşı kuşatma

TKP'nin bu Genel Kurulda asıl gerçekleştirmek istediği plan 7 kişilik yürütmeye TKP-TİP-TSİP-DDKD ittifakından üç ya da dört kişi sokarak Baştürk'ün etrafını kuşatmaktı. Böylece Yürütme Kurulunda ipler TKP'nin eline geçebilecek ve Baştürk göstermelik bir kukla olacak ilk fırsatta da devrilebilecekti.

Bu planı bilen Baştürk Genel Kurul kürsüsünde şöyle diyordu: "Bazıları bu Genel Kurulda Baştürk'ün etrafını kuşatırız, sonra da onu yeriz, diye düşünüyor ama, yanıldıklarını görecekler." Buna rağmen seçimlerin ilk turunda TKP bu planı az kalsın gerçekleştiriyordu.

Daha sonra ise Baştürk bu kuşatma planına karşı, kendi güvendiği isimlerden oluşan bir karşı kuşatma planı hazırlıyor ve yürütmeye aldığı bir TKP yanlısını yalnız bırakmaya çalışıyordu

Kim kimi kuşattı?

SON anda ortaya sürülen Ertan Andaş, Genel-İş'in ağır topuydu. Baştürk'ün DİSK'in merkezi otoritesini güçlendirme çalışmaları içinde Andaş'ın önemli bir rol oynayacağı da belliydi.

Ancak kimin kimi ne kadar kuşattığı sorunu henüz tam açıklığa kavuşmamıştır. "Çizgisi belirsiz sosyalizm" savunucuları geçmiş dönemde birçok kez görüldüğü gibi sahte TKP ile birlikte hareket edebilmekte, onun dümen suyuna girebilmektedir.

Türkiye'nin çok karışık siyasi ortamında ve Sovyet yıkıcılığının ve onun maşası TKP'nin bölücü faaliyetlerinin giderek arttığı bir dönemde DİSK içindeki "İlerlemecilerin" yerlerinde duracakları düşünülemez.

TKP'nin DİSK yönetimini "ne kadar ilerleteceğini" ve DİSK yönetiminin bunca deneyden sonra sosyal-emperyalizmin yurdumuzdaki beşinci koluna karşı nasıl bir tavır alacağını ise yakın bir zamanda hep birlikte göreceğiz.

Açıkça

DOĞAN YURDAKUL

Şehir öldürmek

Kontrgerillanın kitabında iki farklı mezhepten vatandaşların birlikte yaşadığı yerler kırmızı ve sarı bölgeler içine alınmıştır. Yani halk üzerinde en fazla şiddet uygulanması gereken yerler olarak saptanmıştır.

Ne zamandır mezhep ayrılıkları kullanılarak peş peşe olayların çıkarıldığı yerlere baktıkça MHP'nin bu kitabı harfiyyen uyguladığı görülüyor. Tokat, Nevşehir, Kırşehir, Kayseri, Sivas, Çorum... Sanki Yozgat'ı karargah alarak Orta Anadolu'yu "kurtarma" planı uygular gibiler, Demirel'in "kurtarılmış bölge maskaralığı" dediği olay, onun iktidarının kanatları altında kahve, mahalle, bakanlık, şehir "kurtarmaktan" vazgeçmiş, ülkenin bölgelerini "kurtarılmış bölge" yapmaya girişmiş.

Gazete manşetlerinde "Çorum ölü şehir" faşistler artık insan öldürmeyi az görmüşler de, şehir öldürmeye girişmişler. Çorum'da oynanan filmi daha önce çok gördük.

Nerde yaratacakları katliama "Alevi-Sünni çatışması" süsü verecek olsalar "komünistler cami bombaladı" diye söylenti yaymakla işe başlıyorlar. Hitler'in Reichstag yangını provokasyonundan kalma bir yöntem bulmuş, yenisini aramaya ne gerek diyerek onu uyguluyorlar.

Bu film bir keresinde Maraş'ın Çiçek Sinemasında oynanmıştı. Ama nedense Demirel ve arkadaşları muhalefette de olsalar, iktidarda olsalar aynı filmi seyrettikçe hep ilk defa görüyormuş gibi yapıyorlar.

İçişleri Bakanının Çorum'a gittiğini duyunca "bakalım bu kez kimin kendi kendini vurduğunu söyleyecek" diye merakla beklemeye başladık. Alaaddin camiinin bombalanmasından başlayarak anlattı. Ama Vali vekili bu caminin bombalanmadığını, zaten inşa halinde bir yer olduğunu söylüyordu. Demek ifadelerini birbirine uyduracak fırsatı bulamamışlar.

Çorum'da ilk olaylar patlak verdiğinde hükümet ve Demirel bunu Gün Sazak'ın öldürülmesine bir tepki, kederden meydana gelen olaylar diye niteleyip mazur görmüştü.

Şimdi ne diyecekler? Bu ne biçim bir tepki ve kedermiş ki, aradan 40 gün geçmesine rağmen sokağa çıkma yasağı kalkar kalkmaz tekrar depreşiyor ve yakıp, yıkıp öldürmeye başlıyor. Çorum'da hiçbir tedbir almayan Demirel ve hükümeti, bu olayların olacağını bilmediklerini iddia edebilirler mi?

İçişleri Bakanlığı Müsteşarı Durmuş Yalçın'ın Çorum Vali Vekiline çektiği telgrafı okumuş olmalısınız. Müsteşar valiye ne gibi tedbirler alınması gerektiğini bildiriyor ve olaylar sıcaklığını kaybettikten sonra provokatörler silahları ile yakalanmalı diyor. Demek hükümet sadece olayların olacağını değil, bunun bir provokasyon olacağını dahi bilmektedir. Ama kamuoyuna "karşıt grupların çatışması" diye açıklamaktadır. Herhalde hükümet ve bakan, müsteşarın bildiği şeyi kendilerinin bilmediklerini söylemeyecektir.

Demirel ne zaman anarşiden bahsedecek olsa, CHP'nin Maraş olaylarını bildiği halde önlemediğini, tedbir almadığını söyler.

Diyelim ki doğru olsun. Onların öyle yapmış olmaları Demirel'in CHP'yi taklit etmesine mazeret olur mu?

AMERİKAN SENATOSUNUN RAPORU

Rusya silah satışında ilk kez ABD'yi geçti

Antonov-12 askeri nakliye uçakları. Rusya bu dev uçaklarla Üçüncü Dünya ülkelerine silah bazen de asker yardımı yapıyor.

Mİ-6 tipi helikopterler. Ruslar, Afganistan ve Eritre'deki gerilla hareketlerine karşı bu helikopterleri kullanıyorlar.

■ Kremlin son 4 yıl içinde Üçüncü Dünya ülkelerine yaptığı silah satışını 3 misli artırdı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

SOVYETLER Birliğinin Üçüncü Dünya ülkelerine silah satışında dünyada ilk kez 1979 yılında ABD'yi geçtiği açıklandı. Amerikan Senatosu Dış İlişkiler Komisyonunun yayınladığı raporda verilen sayılara göre Sovyetler Birliği geçtiğimiz yıl içinde Üçüncü Dünya ülkelerine toplam olarak 8 milyar dolarlık silah sattı. ABD ise aynı yıl içinde Üçüncü Dünya ülkelerine 5.7 milyar dolarlık silah sattı.

Batı Avrupa ve ABD yönetimlerinde endişe ile karşılanan bu resmi rapor, Sovyetler Birliği'nin özellikle Batı Avrupa çevresindeki Üçüncü Dünya ülkelerine son yıllarda büyük çapta askeri "yardım" yaptığını gösterdi. Sovyetler Birliği'nin, Ortadoğu'da Güney Yemen ve Suriye'ye sağladığı askeri desteğin yanısıra, Afrika Boynuzunda Etyopya'ya da geniş ölçüde askeri yığınak yapıyor.

Batılı gözlemciler, Kremlin'in özellikle son 5 yıl içinde Üçüncü Dünya ülkelerine gitgide artan bir şekilde askeri malzeme sattığını hatırlatırken, bu durumun Sovyet ekonomisi üzerinde de son derece olumsuz etkiler bıraktığını belirtiyorlar.

ABD ise, özellikle 1977 Mayısında Başkan Carter'ın bir direktifi üzerine Üçüncü Dünya ülkelerine yaptığı askeri malzeme satışını büyük ölçüde düşürdü. (Bkz. Tablo) Carter, "Silah Dışsatım Denetim Bürosunun" kurulmasını emrettikten sonra, Sovyetlerin de aynı uygulamaya giderek, silah dışsatımını azaltacağını tahmin ediyordu. Ancak son üç yıllık resmi sayılar Carter'ın bu ümidini suya düşürdü. Amerikan Senatosunun Dış İlişkiler Komisyonu, Carter'ın bu tutumunu "Gerçekçi olmayan bir tutum" olarak nitelendiriyor.

ÜÇÜNCÜ DÜNYAYA SİLAH SATIŞI (Milyar dolar olarak)

	1976	1977	1978	1979
ABD	4,831	5,961	6,767	5,7
SOVYETLER BİRLİĞİ	3,4	4,9	5,9	8

Brejnev "Her şey normale dönüyor" diye açıklamalar yapıyor ama...

Afganistan'da okul çocukları da direniyor

■ International Herald Tribune, "Eğer Ruslar asker çektikleri gibi açıklamalarla direnişin azalacağını ve Karmel'in tanınacağını sanıyorsa, onları bir hayli hayal kırıklığı bekliyor."

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Sovyetler Birliği'nin Afganistan'dan bazı birliklerini çekeceği açıklaması dünya kamuoyunda hiç de Brejnev'in beklediği sonucu vermedi. Brejnev'in "Yavaş yavaş Afganistan'da her şeyin normale dönmekte" olduğunu iddia etmesine rağmen, Afgan halkının direnişi tüm şiddetiyle sürmektedir.

Brejnev, Afganistan'dan asker çekeceği yolundaki açıklamasını tam da 7 Batılı ülkenin Venedik'de yaptığı toplantıya rastlattı. Bu konuyu bir propaganda malzemesi haline getirdi. Ne var ki, bu propaganda işe yarayacak gibi gözükmemektedir. International Herald Tribune gazetesi şöyle yazıyor:

"Eğer Ruslar açıklamalarının direnişçilerin eylemlerini azaltacağını ve Babrak Karmel'in tanınmasını hızlandıracağını sanıyorlarsa, onları bu konuda hayal kırıklığı bekliyor.

"Kabil uluslararası havaalanında son zamanlarda uçak ve helikopter trafiğinin artması, başkentin civarındaki dağlarda ve komşu eyaletlerde ayaklanmanın sürdüğünü kanıtlıyor. Güvenilir kaynaklar Afganistan'ın doğusunda Karmel rejiminin hemen hemen hiç bir gücü kalmadığını bildiriyorlar.

"Geçen hafta Kabil'den havalanan küçük bir Pakistan uçağı başkentten doğuya Celalabad ve Hayber geçidine giden anayolu izledi. 50 mil boyunca, yolda ancak tek bir araba görüldü. Direnişçiler, bir zaman ülkenin candamarı olan bu yolda seyahat etmeyi kumar haline getirdiler."

Sovyetler Birliği 6 ay önce Afganistan'ı işgal ettiği zaman, kukla rejimin ayakta durma olanağını da tamamen ortadan kaldırdı. 1978 yılında tezgahlanan Taraki darbesiyle kıyaslanırsa, Afgan ordusu, Rusların Afganistan'a girmesinden sonra çok daha büyük bir hızla güç kaybetti. Sovyet askeri varlığının yarattığı aşağılayıcı durum, Afgan ordusundan firarları hızlandırdı. Zaten zayıflamış olan ordunun belini kırdı.

Ruslar istikrar sağlamak iddiasıyla Afganistan'a girdiler. Ne var ki, bugün Karmel'in Demokratik Halk Partisine kadar her şey bölünmüştür. Bölünmeler buhranın derinliğini ortaya koymaktadır. Okul çocukları bile Ruslara direnmektedir.

Direniş güçleri henüz aralarında birlik sağlayamamış durumdadır. Ama bu grupların ardından tüm Afgan halkı mücadele etmektedir. Bu nedenle direniş örgütleri bölünmüş de olsalar güçlerini Afgan halkından almaktadırlar.

"Hiç kuşkusuz bir şekilde Afganistan'daki birlikleri çektiğimizi söyleyebiliriz"

Baskılar eski diktatör Park Cung Hi döneminden bile daha koyu...

Askeri yönetim, G.Kore'yi cezaevine çevirdi

Güney Kore muhalefet lideri Kim Dae Jung.

■ Mayıs ayından bu yana Seul'de 700, Kuvangju'da 500 kişi tutuklandı.

■ Askeri cunta başkanlık seçimlerinde oyların yüzde 45'ini alan muhalefet liderini de tutukladı.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Güney Kore'de aralık ayında askerlerin iktidara el koymasından sonra tutuklananlar ve baskı, devrik diktatör Park Çung Hi döneminden daha koyu bir duruma geldi. Bilindiği gibi daha önce öldürülen Park Çung Hi'nin Kore'de uyguladığı baskı ve terör bütün dünyada tepkiyle karşılanmıştı.

Güney Koreli muhalifler tutuklananların, ekim ayında Anayasa değişikliği için referandum yapılıncaya kadar salıverilmeyeceklerini bildiriyorlar. 17 Mayısta sıkıyönetim ilan edilmesinin hemen ardından, yalnızca Seul'de 700, Kwangju'da da 500 kişi tutuklandı.

Tutuklananların arasında en tanınmış olanı, muhalefet lideri Kim Dae Jung. Kim Dae Jung, 1971 yılında başkan adayı olarak seçimlere katıldı ve yüzde 45 oranında oy aldı. Park, daha sonra Kim'i tutukladı. Kim ancak 1978 yılında serbest bırakıldı. 17 Mayısta yeniden tutuklandı.

Kim Dae Jung, Kwangju eyaletinden olduğu için, askeri yetkililer Kwangju ayaklanmasını bahane ederek, bu önemli muhalefet liderini ortadan kaldırmayı amaçlıyorlar. Sıkıyönetim yetkilileri Kim Dae Jung'u hükümeti devirmek için komplo kurmak suçundan yargılayacaklarını açıkladılar. Bu suçun cezası ise idam.

Kim Dae Jung'un karısı da ev hapsinde tutuluyor. Diğer tutukluların yakınları bugüne kadar başvurularına hiç bir cevap alamamışlar. Bir tutuklu yakını şöyle konuşuyor: "Her şey askerlerin elinde. Nereye gideceğimizi, nereye başvuracağımızı bilemiyoruz."

Güney Kore'de mücadele mart ayında üniversite öğrencilerinin demokrasi talep etmeleriyle başladı. Öğrenci gösterileri hızla tüm ülkeye yayıldı. Halkın talepleri şöyle sıralanıyordu:

Toplumsal adaletin sağlanması. Faşist Anayasanın değiştirilmesi.

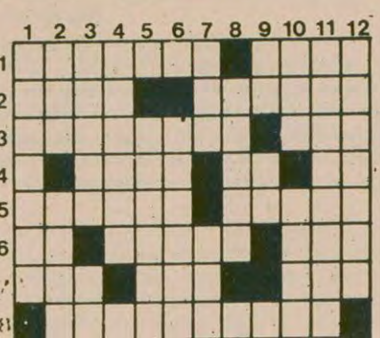
Güney Kore yetkilileri halkın bu taleplerine sıkıyönetim ilan ederek cevap verdiler. Her türlü siyasi faaliyet yasaklandı. Basına sansür kondu. Kwangju ayaklanması patlak verdikten sonra baskı iyice arttı.

HAKYEMEZ HAKKI'NIN MACERALARI

ERHAN YALVAÇ

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1) Sıtmanın diğer adı-TERSİ eteğe bolluk veren kıvrımlar. 2) Acıklı, üzücü-Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütünün simgesi. 3) Dünyanın en büyük şelalesi-Tat alma organımız. 4) Namaza çağrı-Eski Mısır'da bir tanrı-Kimyada Tellür'ün simgesi. 5) Bir süs bitkisi-TERSİ olumsuz (eski dil). 6) Güvenilir, mert (kişi)-Bir ay-Genişliği. 7) Nefesli bir çalgı aleti-TERSİ bir ağırlık ölçüsü-TERSİ gözleri görmeyen. 8) Polonyalı göçmenler tarafından kurulan İstanbul iline bağlı köy.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Devrim şehidi Kubilay'ın yobazlar tarafından katledildiği, İzmir'e bağlı kaza. 2) Yüksek (eski dil)-TERSİ masallarda iyilik simgesi olarak kullanılan gerçekdışı yaratık. 3) TERSİ eğilim (eski dil)-TERSİ seçimlerde kullanırız. 4) Brezilya sınırları içinde olan, dünyanın en çok su akıtan ırmağı. 5) Bir eğlence yeri. 6) Kokulu tohumu rakıcılıkta kullanılan bir bitki. 7) TERSİ iskambilde papaz-TERSİ İspanya'da Bask bölgesinin ayrılığını savunan bir örgüt. 8) İnce yapılı, zayıf. 9) Sonra anlamında bir ünlem-Bağışlama. 10) Sentetik bir uyuşturucu madde-TERSİ şehir kalıntısı, harabe. 11) TERSİ yöneten, idareci. 12) Basın yoluyla tartışma, sürtüşme.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1) Barometre-Ba. 2) Eşelek-Reis. 3) Zamanlama-La. 4) iraS-eravreP. 5) Kıtkanaat. 6) aG-lcT. 7) Askı-illidiM. 8) Ni-Kek-Alize.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Bezirgan. 2) Aşar-Asi. 3) remaK. 4) Olasılık. 5) Men-Te. 6) Eklektik. 7) Ana.. 8) Manila. 9) eravA-İl. 10) Bilet-İz. 12) Asap-amE.

sorunlar çözümler

Turfanda sebze üreticilerinin kredi sorunu ve çözüm önerisi

Ahmet Sorguç

Son iki yılda Ecevit ve Demirel hükümetlerinin emperyalizme bağımlı teslimiyetçi politikaları yüzünden arka arkaya yapılan zamlar, turfanda sebze üreticilerini de derinden etkiledi. Turfanda üreticisi köylüler tarım giderlerinin fiyatlarının hızla yükselmesi ve buna karşılık ürünlerinin yok pahasına satılması, bir kısmının da vurguncuların ve istifçilerin cebine girmesiyle büyük sıkıntılar içine girdi. Yıl boyu çoluk çocuk çalışarak umudunu bağladığı turfanda sebzesini aracıya yok pahasına satarken temel ihtiyaç maddeleri olan naylon, gübre, ilaç, mazot fiyatlarını karşılayabilmek için vurguncülara ve istifçilere borçlu duruma düştü.

Ülkede devam eden ekonomik ve siyasi istikrarsızlık yüzünden, toplumsal hayatın diğer alanlarında olduğu gibi, turfanda sebze üreticilerini de güç duruma düşürürken üreticinin ihtiyacı olan naylon, gübre, ilaç, mazot zamanında üreticinin eline geçmediği için sebzelerin kalitesizleşmesine ve tonlarcasının da çürümesine sebep oldu.

Ülke ekonomisinde önemli bir yeri olmasına rağmen Akdeniz bölgesinde halkın temel geçim kaynaklarından en önemlisi olan turfanda sebze üretimine hemen hiç önem verilmedi. Hızla artan ihtiyaç maddeleri üreticiyi iflasın eşiğine getirdi. Hele son Demirel hükümetinin yaptığı devalüasyon ve zamlar yüzde 100 artan naylon, ilaç ve mazot, yüzde 500-800 oranında artan gübre fiyatları üreticiyi şaşkına çevirirken, üreticilerin bir kısmı gelecek yıl turfanda, sebze ekip ekmemeyi tartışmaya başladı. Hatta konuştuğumuz bazı üreticiler, seralarını söküp odun yerine yakacaklarını söylüyorlar. Geçen yıl 1 kg. domates 25 liradan satılırken bu yıl 1 kg. domates 20 liradan aracıya satılmak zorunda kalınıyor. Halbuki geçen yıl 1 kg. sera naylonu 47.5 liraya alınırken, bu yıl 160 liraya Köy-Koop kanalıyla alınmıştır. Üreticinin satın aldığı iki-üç kat artarken, sattığı aynı kalmaktadır.

Üretici köylüler yıl boyu dişini tırnağına takarak çoluk çocuk çalıştığı, büyük masraflar ederek yetiştirdiği turfanda sebzesini yok pahasına aracıya satıp borçlanırken, bir avuç vurguncu servetine servet katmaktadır. Hükümetin aldığı ekonomik tedbirler üreticinin belini bükerken, yoksul köylüler borçların altında inim inim inlerken, bir avuç vurguncu milyonları vurabilmektedir.

Peki, Gazipaşalı turfanda sebze üreticileri sadece Ziraat Bankasına olan 25 milyon lira borcu nasıl ödeyeceklerdir. Gelecek yıl turfanda ekimi yapılmaz ise halk geçimini nasıl temin edecektir. Ecevit'in "Kalkınmayı köyden başlatacağım" sözü de iflas etmiştir. Çünkü Ecevit döneminde de sebze üreticilerinin durumu aynen devam etmişti.

Yılda iki kez ürün alabilen bu verimli ve bereketli topraklarda, bu kadar savurganlık niyedir? Bunca verimli ve zengin topraklara sahip olan üreticiler, durumlarından neden memnun değillerdir? Ülkemizin çeşitli bölgelerinde Tariş, Antbirlik, Çukobirlik, Fiskobirlik gibi üreticinin ortak olduğu kuruluşlar varken, neden turfanda sebze üreticilerinin bir birliği yoktur?

Halbuki turfanda sebze üreticilerinin ortak sorunlarının çözümü vardır. Üretici köylüleri ferahlatacak, onları sıkıntıdan kurtaracak ve rahatlatacak, yaşam koşullarını düzeltecek çözüm yolları varken neden yapılmamaktadır?

ÇÖZÜM YOLLARI

Turfanda sebze üreticisi köylüleri bu sıkıntıdan kurtaracak çözüm yolları için şunlar yapılmalıdır:

1- "Köylünün yararına yeni bir tarım kredi düzeni gerçekleştirilmelidir. Yoksul ve orta köylülerin menfaatlerini koruyan bir kooperatif siyaseti uygulanmalıdır. Mazot, gübre, sera naylonu, tarım ilacı dağıtımında yoksul ve orta köylülerin hakları gözetilmelidir.

2 "Bürokrasiye, yiyiciliğe ve rüşvete son verilmelidir. İstifçiliği, vurgunculuğu ve karaborsayı güçlendiren devlet uygulamalarına son verilmeli, emekçi halka hizmet eden ucuz devlet anlayışı yerleştirilmeli, yoksulları ezmeyen, hızlı çalışan bir adalet mekanizması kurulmalıdır."

NASIL BİR KREDİ DÜZENİ OLMALIDIR?

1- Tarım kredilerinin dağıtımında esas kuruluş olan Ziraat Bankası kredileri gerçek üretici köylülere ihtiyacı gözönüne alınarak verilmelidir. Tarım kredilerinin toplam krediler içindeki payı yükseltilmelidir.

2- Kredilerin dağıtımı her köyde, banka yetkililerinin ve köylü temsilcilerinin katılacağı toplantılarda tespit edilmelidir.

3- Karşılık veya kefil gösterme kaldırılmalı, kalkacak ürün teminat olarak kabul edilmelidir. Ancak kredilerin kullanılıp kullanılmadığı banka ve köylü temsilcileri tarafından denetlenmelidir.

4- Faiz hadleri düşürülmeli, kredi alan üreticilere uygun kademeli bir faiz uygulamasına geçilmeli, topraksız ve yoksul köylülere verilen kredilerin faizlerinin devlet sübvansiyonlarıyla karşılanması sağlanmalıdır.

5- Büyük proje uygulamaları için verilen krediler şahıslara değil, kooperatiflere verilmeli, üreticilerin kooperatiflere girmesi bu yolla teşvik edilmelidir.

Yine turfanda üretimi için de gerekli olan gübre sorununun çözümü Türkiye topraklarında aramalıyız. Uzun vadede gübre üretiminin yerli kaynaklara dayandırılması için gerekli yatırımlar yapılmalıdır.

MHP'nin derdi

(Baştarafı 1. sayfada)

tir. Bütün günlük gazetelere yansıyan da bu gerçektir. MHP, her şeyi bölmeye çalıştığı gibi Silahlı Kuvvetleri de bölmeye yönelik çabalarını sürdürüyor. MHP'nin ordu içinde örgütlendiğini ve gruplar kurduğunu, bizzat MHP'nin bu amaçlarına alet olmuş kişilerin ifadesiyle gazetemizde yayımlamıştık.

Aydınlık'ın Türkiye'nin birliği ve Silahlı Kuvvetler konusundaki tutumu açıktır. Ağır bir Sovyet tehdidi altındaki ülkemizde ordunun güçlü olması çok önemlidir. Ordu bağımsızlığımız için birliğini korumalı ve hazırlıklı olmalıdır. Dileğimiz budur, Türkiye'nin ihtiyacı budur.

Silahlı Kuvvetler nasıl güçlü olur ve birliğini koruyabilir? Bizim bu konudaki tutumumuz da açıktır. Yüzünü Kuzeye dönmeli ve bu tehdide karşı halkla birleşen bir çizgi izlemelidir. Halkla birleşmek, halka güven vermekle ve ülkemizi içten yıkmak isteyen güçlerle mücadele etmekle olabilir. Böylesine bir ihtiyacın ve böylesine bir tutumun Silahlı Kuvvetlerin içinde güçlü olduğuna inanıyoruz.

Ancak Silahlı Kuvvetler içinde de, ülkemizin birliğine zarar verenler, hatalı davranışlarda bulunanlar çıkmaktadır. İşkence iddiaları ciddi bir sorun olarak gündemdedir. Bazı subayların ve askerlerin tutumlarından yurttaşlar yakınmaktadır.

Aydınlık gazetesi de Silahlı Kuvvetler içinde böylesine hatalı tutumlara dikkat çekmekte ve bu konuda hassas bir tutum alınmasını ve iddiaların ciddi bir şekilde araştırılmasını istemektedir. Yurttaşlara güven vermek anarşiye karşı mücadelede başarıya ulaşmak için çok önemlidir. Sıkıyönetim yetkililerinin bu durumu ciddiyetle araştırmaları, birliğe en çok ihtiyaç duyduğumuz günümüzde yararlı olacaktır. Ordunun yıpranmasını ve etkinliğini yitirmesini en çok anarşi odakları ve onların arkasındaki güçler istiyor.

Gelelim MHP'ye ve Hergün gazetesine. Şu anda Silahlı Kuvvetleri Çorum'da güç durumda bırakan ve etkisizleştirmeye çalışan kimdir? Aydınlık gazetesi midir? Yurttaşları katlederek çukurlara dolduranlar kimlerdir? Kahramanmaraş davasında hakimlerin hakkaniyetle karar vermesini engellemek için Silahlı Kuvvetler mensuplarını yıpratmaya çalışanlar hangi partinin mensubudur? Sıkıyönetim Mahkemelerinde hakimleri ve savcıları hesap soracağız diye tehdit eden Tüysüzleri, Veli Can Oduncuları kimler ortalığa sürüp eline silah tutuşturuyor? Adana'da CHP'li yöneticinin işyerini basıp bir askeri öldüren hangi partinin militanıdır?

MHP, tüm ülkemize düşman olduğu gibi Silahlı Kuvvetlere de düşmandır ve eylemleriyle Silahlı Kuvvetleri de görevini yapamaz hale getirmek istiyor.

Ülkemizin tepesinde koca bir Rusya belası gözünü dikmiş bekliyor. Ordunun yıpranmasını, bölünmesini ve direnemeyecek hale gelmesini istiyor. MHP, yaptıklarıyla en çok Rusya'nın gizlenmesine yardımcı olmakta, Türkiye'nin güçlerini tahrip etmektedir.

Türkeş'in partisinin yapabilecekleri birkaç sene ile sınırlıdır. Genel gidişat çöküşleri yönündedir. Dünya çapında ve ülkemizdeki gelişmelere geniş bir perspektifle bakarsak, MHP ancak birkaç yıl daha genel gelişmenin tersine güç toplayabilir. Yıkılacaktır. Türkiye'nin geleceğinde bir varlığı kalmayacaktır. Ancak şu yaşadığımız yıllardan sonra bırakacağı mirasın en çok Moskova'lı ölüm tacirlerinin işine yarayacağını bilmek, MHP belasının faturasının ne kadar ağır olduğunu göstermektedir.

Gaziantep...

(Baştarafı 1. sayfada)

kililer katillerin yakalanmasına çalışıldığını belirttiler.

İHSAN MERMERCİ LİSESİ MÜDÜR MUAVİNİ ÖLDÜRÜLDÜ

İstanbul İhsan Mermerci Lisesi Müdür Muavini ve Edebiyat Öğretmeni Sedat Yenigün önceki gece Fatih Akşemsettin Caddesindeki bir berber dükkanında traş olurken kimlikleri belirlenemeyen kişilerin açtığı ateş sonucu ağır yaralanarak tedavi altına alınmak üzere hastaneye kaldırılırken yolda öldü. Yetkililer saldırganların eşgallerinin belirlendiğini belirttiler.

KUŞTEPE'DE KAHVE TARANDI, 1 KİŞİ ÖLDÜ 2 KİŞİ YARALANDI

Kuştepe İzzetpaşa Mahallesinde bulunan "Yeşil Karadenizliler" kahvesine saat 21.00 sıralarında bir arabadan açılan ateş sonucu Selahattin Parlak adlı bir kişi öldü, olayda yaralanan Yılmaz Günaydın ve Fikri Güneş tedavi altına alındı. Yetkililer saldırganların aranmasına başlandığını belirttiler.

ADIYAMAN'DA BİR GENÇ ÖLÜ OLARAK BULUNDU

Adıyaman Merkez İlçeye bağlı Uzunköy'de Rıza Şahin adlı bir genç köy yakınlarındaki dere yatağında öldürülmüş olarak bulundu. Yetkililer otomatik silahlarla işlenen cinayet hakkında soruşturmanın sürdürüldüğünü belirttiler.

İSKENDERUN'DA BELEDİYE OTOBÜSÜ TARANDI: BİR İŞÇİ AĞIR YARALANDI

İskenderun'un Dumlupınar Mahallesinde henüz kimlikleri belirlenemeyen kişiler belediyenin toplu taşımacılıkta kullandığı bir otobüsü otomatik tabancalarla tarayarak Hanifi Öztop adlı bir işçinin ağır yaralanmasına neden oldular. Yaralı işçi SSK Hastanesine kaldırıldı. Soruşturma sürdürülüyor.

GÜMÜŞHANE'DE BİR ÖĞRETMENİN EVİNE PATLAYICI MADDE ATILDI

Gümüşhane İmam Hatip Lisesi öğretmenlerinden Hasan Şenkal'ın park karşısında bulunan evine önceki gece saat 03.00 sıralarında kimliği belirlenemeyen kişilerce patlayıcı madde atıldı. Patlama sırasında ölen ya da yaralanan olmadı, binada hasar meydana geldi. Soruşturma sürdürülüyor.

İZMİR'DE İKİ AYRI YERDE İKİ KİŞİ YARALANDI

İzmir Tepecik'te bir terzi dükkanı önünde geç saatlerde meydana gelen olayda Tahsin Çeyiz adlı bir kişi bacağından tabanca ile yaralandı. Saldırgan Hüdaverdi Adıbelli olay yerinden kaçtı.

Öte yandan Tariş'te görevli Nuri Alkar ile Mustafa Durmuş bir trafik kazasına bakmak için araçlarından indikleri sırada kimlikleri belirlenemeyen kişilerin yaylım ateşine maruz kaldılar. Olayda Mustafa Durmuş hafif şekilde yaralandı. Saldırganların yakalanmasına çalışılıyor.

Çorum'da yüzlerce yurttaş...

(Baştarafı 1. sayfada)

yolu üzerinde bir çukurda 7 ceset birden bulunması bu tespiti güçlendiriyor. MHP'liler cuma günü, cuma namazı sırasında önce "Alaaddin Camisinin bombalandığı" haberini yaymış, 1000'in üzerinde kişiyi yürüşüye geçirerek katliam ve yangınlara girişmiş, daha sonra da camiye bomba atılmıştı.. Bu olaylarda 30'un üzerinde ev yakılmıştı.

Öte yandan birçok yurttaş cuma gününden beri birçok yakınının kayıp olduğunu, akibetlerinin araştırılması için Çorum Cumhuriyet Savcılığı ve Emniyet Müdürlüğüne başvurduklarını belirttiler. Cuma günü güvenlik önlemlerinin zayıf olması ve zaman zaman saldırganlara yardımcı bir tavır alınması, MHP'nin toplu cinayetler işlemesine imkan tanıdı. Daha sonra çevre illerden gelen takviye kuvvetleri çatışmaları durdurmuş olsa da, MHP'liler geceleri cinayet işlemeye devam ettiler. Cumhuriyet Savcılığı, Çorum'da büyük bir keşmekeşin hüküm sürdüğünü, sabahları da gece öldürülenlerin cesetlerini topladıklarını açıklıyordu.

Çorum'da halk şimdi kaybolan yakınlarının cesetleriyle karşılaşma korkusu içinde bulunuyor. MHP'liler ilk günkü toplu cinayetlerden sonra, geceleri de adam öldürmeyi sürdürüyorlar.

TİKP BASIN BÜROSUNUN ÇORUM OLAYLARI İLE İLGİLİ AÇIKLAMASI

TİKP Çorum İl Başkanı Mehmet Patlar olaylarla ilgili olarak şu açıklamayı yaptı.

"Yalıçarşı, Ulukavak semti, Üçevler ve Çiftlik Mezarlığı MHP'liler tarafından kordon altına alınmıştır. Bu bölgelerde oturan yurttaşların can güvenliği yoktur. Partimiz yetkilileri göreve çağırıyor ve gerekli tedbirlerin alınmasını istiyor. O bölgede olabilecek olayların sorumlusu en başta tedbir almayan yetkililer olacaktır. Üçevler, Çiftlik Mezarlığı ve Ulu Kavaklar'da oturan vatandaşların akrabaları yakınlarından haber alamıyor ve endişe ediyorlar. Valiliğe başvuran yurttaşlar ailelerini kurtarmak için yardım istedikleri halde hiç bir sonuç alamıyorlar.

Arkadaşlarımızın ölmeden önce konuştukları Mustafa Yıldırım ve Hüseyin Özdemir, kendilerine polis panzerinin ateş açtığını ve bu suretle yaralandıklarını anlatmışlardı. Ayrıca ölümlerden bir kısmının polis tarafından açılan ateşle olduğu resmi makamlarca da doğrulanmış bulunuyor. CHP delegesi Raif Erdem'in öldürülüşüyle ilgili olarak görgü tanıkları bize şunu anlattılar: Cuma günü saat 14.00 civarında Büyükevler'den Tüfekli Bağları gecekondularına karşı saldırıya geçen MHP'liler, ikinci yetiştirme yurdunun yanında toplanmışlardır. Saldırı karşısında savunma tedbirleri almak isteyen halk, komando birliği tarafından engellenmiştir. Bu arada esmer, zayıf bir komando asteğmeninin "Ben Tuncelili-yim, Aleviyim. Her şeyi bize bırakın, biz güvenliğinizi sağlarız" dediği duyulmuştur. Bunun üzerine geri dönenler arasında bulunan Raif Erdem, elleri başının üzerinde iken açılan ateş sonucu ölmüştür. O saatte burada görevli olan bu asteğmen kimdir? Bu konu aydınlığa çıkarılmalıdır.

"Öte yandan şehir içinde incelemelerde bulunduğum sırada yeşil bereli komandoların keyfi bir şekilde halka ateş açtıklarını bizzat gördüm. Böyle bir olay sırasında bir yurttaşın yaralandığına şahit oldum. Bu tür davranışların olayları yatıştırmaya hizmet etmeyeceği açıktır. Kargaşalık ve saldırının kaynağı MHP'dir. MHP'nin yakasına yapışacak yerde, yurttaşlara yönelen baskılar saldırganı daha da cüretlendirmektedir. Şu anda aldığımız bilgilere göre ölü sayısı 19'a çıkmıştır. Bu sayının artacağı endişesi yaygındır. Hükümetin tutumu yurttaşların can güvenliğini sağlamak şöyle dursun, MHP'li katillerin daha da azgınlaşmalarına yol açmaktadır. Durumu bütün basına, kamuoyuna ve yetkililere açıklıyoruz ve tedbir alınmasını istiyoruz."

MACERACILARIN TUTUMU

Çorum'da maceracılar Aydınlık muhabirinin yolunu keserek tartakladılar ve fotoğraf makinasına el koydular.

Maceracıların muhabirimize karşı giriştikleri ilk saldırıya halk engel oldu, ancak daha sonra tekrar saldıran maceracılar muhabirimizin görev yapmasını engellemeye çalıştılar.

İSTA MUHABİRİ GÖZALTINA ALINDI

Öte yandan Çağdaş Gazeteciler Derneği AA'ya verdiği açıklamada İsta Ajansı muhabiri Sedat Uysal'ın gözaltına alındığını bildirdi. Ateş, olayları izlemek üzere Çorum'a giden birçok gazetecinin daha gözaltına alındığını belirterek bunların serbest bırakılmasını istedi.

SDP'NİN AÇIKLAMASI

SDP Genel Başkanı Cenan Bıçakçı Çorum olaylarıyla ilgili olarak şöyle dedi:

"Çorum olayları, AP'nin sırtında taşıdığı MHP tarafından tezgahlanmış korkunç bir oyundur. Gözler önündeki gerçekler ne Başbakanın ne de TRT'nin gayretiyle örtülemeyecek kadar açıktır.

"Caminin bombalandığı yalanıyla kargaşa çıkaranlar Alevileri seçerek geniş çaplı bir katliamı gerçekleştirmek istemişlerdir.

"Tehlike bütün çıplaklığı ile ortadır. Böyle bir durumda tüm anti-faşist günler, aralarındaki her türlü ayrılığı bir kenara atarak yerlerini almaya hazır olmalıdırlar".

İŞKENCE İLE ÖLDÜRÜLMÜŞ

Öte yandan, önceki gün ölü olarak bulunan Süleyman Atlas adlı İstanbul Tıp Fakültesi öğrencisi gencin cesedinde işkence izlerine rastlandı. Atlas'ın yüzünde sigara yanıklarına, sırtında ise üç kurşun ve bir şiş yarasına şahit olundu.

Bu arada, Gülşen Kartal adlı kadına ait bir ceset daha bulundu. Daha önce cesedi bulunan Hatem Dursun adlı kadının da, sokağa çıkma yasağına rağmen kentte gezen MHP'lilerin Renault marka arabalarından açılan ateş sonucu öldürüldüğü bildirildi. MHP'lilerin ateş açtığı sırada Hatem Dursun'un hemen yanıbaşında bir polis panzeri olduğu görüldü.

Olaylar sırasında 287 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi.

Türk-İş'in...

(Baştarafı 1. sayfada)

konuşmada Genel Kurul tarafından Enerji Bakanının istifaya çağırılmasını önerdi. Soma delegesi Ayhan Benderlioğlu, mali raporu eleştirerek, yöneticilere 8 milyon ödendiğini, 3 milyon da harcama yapıldığını hatırlatarak, yöneticilerin bu tür harcamalardan kaçınmaları gerektiğini belirtti.

Bursa delegesi Abdi Erol işkolu sözleşmesini ve protokollerin hâlâ açıklığa kavuşturulmamasını ve TSE ile TEK arasındaki ücret adaletsizliklerini eleştirdi. Mali kaynakların sosyal hizmetlere dönük olarak değerlendirilmesini isteyen Erol, Türk-İş'in sessizlikten kurtulmasını istedi. Konya delegesi Battal Yılmaz da yaptığı konuşmada, sendikacıların 3-5 politikacının peşine takılmamasını, işçilerin yanında yer almasını ve işçinin gücünü harekete geçirmesini istedi. Milletvekili koltukları için işçi haklarının satılmamasını isteyen Yılmaz, memlekete sonunda sahip çıkacak olanın yine işçiler olacağını belirtti.

Ambarlı Tes-İş delegesi Alaattin Akyurt da, artan teröre karşı barış ve kardeşlik ortamının yaygınlaştırılmasını ve gençlerin hızla bu yolda eğitilmesini önerdi.

Genel Kurul çalışmalarına Federasyon yöneticilerinin eleştirileri cevaplamaları ile devam edildi.

Çorum halkı direniyor

(Baştarafı 1. sayfada)

ve etrafını sardıkları camiye solcular tarafından bomba atıldığını duyurmak gibi, kendi oyunlarını kendileri açığa çıkartan bir duruma düşmüşlerdir. Askerle halkı çatıştırmaya çalışan maceracılara ise halk itibar etmemektedir. Bütün bunlar Çorum halkının direniş ruhunun yüksek olmasının temelleridir. Çorum halkı devletin acilen tedbir almasını istiyor. Ancak son olaylar göstermiştir ki, bir kısım devlet gücü MHP'lilerin yanında yer almıştır. Olayların büyümesine sebep olmuştur. MHP halkın kendisini savunmasını anarşinin sebebi gibi göstererek devlet kuvvetlerini halkın üzerine sürmeye çalışmıştır. Çorum bir kere daha gösterdi: Devlet yurttaşın can güvenliğini sağlamazsa yurttaş kendisi kendi can güvenliğini sağlamak durumunda kalır. Bundan daha doğal bir şey olamaz. Çorum halkı direnerek kendisini korumaya çalışmıştır.

Son zamlardan sonra elektrik de altın oldu

Televizyon, buzdolabı ve ütü ayda bin liralık elektrik harcıyor

ANKARA (GHA)

TÜRKİYE Elektrik Kurumunun son elektrik zammından sonra evlerimizde kullandığımız elektrikli ev aletleri para yutan makinalar haline geldi. Uzmanlar 10,5 ayak buzdolabının zamlı tarife ile biray içerisinde375 liralık, televizyon cihazının ise ayda 480 liralık elektrik harcadığını açıkladılar. Yapılan hesaplara göre ayda 5 saat kullanılan bir ütü 215 lira, yine 5 saat kullanılan bir mikser cihazı ise 80 liralık elektrik harcıyor.

Yetkililer özellikle son zamanlardan sonra bir ailenin aylık elektrik harcamalarının 1500-2000 lirayı bulabileceğini, yurttaşların elektriği asgari ölçülerde ve idareli kullanmaları gerektiğini belirttiler.

Hürriyet...

(Baştarafı 1. sayfada)

dedi. İki kişi hemen koluma girdi. ...Bir başka kalabalığın içinde buldum bir anda kendimi... Bu gençlerin bellerinde silahlar, ellerinde sopalar, demir çubuklar vardı. Yaklaşık 30 kişilik bir gruptu. Kimliğim bu kez de bu grupta elden ele geçti. Aralarında "Yozgatlıymış" diye fısıldaştılar.. Bu sıralarda saat 14.35'ti.

Gençlerden biri "Yozgatlı ama tipinde milliyetçilik yok, boğalım" derken, liderleri olduğunu sandığım bir genç "Susun benden başkası konuşmasın" diye onları azarladı."

Komandolar tarafından imtihan edilen muhabire sorulan sorular ise Çorum'da kimleri tanıdığı, Yozgat milletvekillerinin ve senatörlerinin ismi, MİSK yöneticilerinden kimleri tanıdığı...

Saygı Öztürk kurtuluşunu ise şöyle anlatıyor:

"Koridorda bu sırada koşede bir genç belirdi. Beni görünce "Hayırdır Saygı.. Ne oturuyorsun burada?" diye üzerime gelip bana sarılırken yanımdaki gençler, şaşkın vaziyette kalakalmışlar, bizi seyrediyorlardı. "Kalk gidelim" dedi. Yanımdaki gençler buna izin vermedi ve birkaç dakika sonra çevrem hayli kalabalıklaştı... "Kurtuldum" diye sevinirken, yine fısıldaşmalar başlamıştı. Bu kez, bana ismimle hitap eden kişi için soruşturma başladı. "Bunu tanıyan var mı" sorusu, "çok sağlamdır" cevabını aldı.

"Kısa bir süre sonra "ben ölürüm de kılına dokundurtmam" diyen bu dost, beni hastaneye girmeye çalışan komando yüzbaşısına götürdü. Askeri bir cipe alındım ve kendimi üç silahlı erin nezaretinde Vilayet Konağına atabildim."

Sadettin Tantan Giresun Emniyet Müdürlüğü görevinden ayrılacak

GİRESUN (AA)

BİR süre önce Giresun Emniyet Müdürlüğüne tayin edilen Sadettin Tantan'ın bu görevinden ayrılacağı ve başka bir göreve getirileceği öğrenildi.

Giresun'a geldiğinden beri yansız bir tutum alan Tantan'ın görevinden ayrılacağı yolundaki haberler halk arasında üzüntü yaratıyor. Öte yandan Giresun Valisi Rafet Küçüktiryaki önceki gün düzenlediği basın toplantısında Giresun'a yeni bir Emniyet Müdürü ile 2 Emniyet Müdür Muavinin atandığını ve 25 polis, bir Emniyet Müdür Muavini kadrosunun verildiğini belirterek bu kadrolara atananların önümüzdeki günlerde görevlerine başlayacaklarını söyledi. Giresun Emniyet Müdürü Sadettin Tantan'ın ise bir ay rapor alarak Giresun'dan ayrıldığı öğrenildi.

Çağlayangil'in...

(Baştarafı 1. sayfada)

hurbaşkanı adayı olması kabul edilebilir bir kişi olarak öne sürülüyor. AP çevrelerinde bu isimler dışında yeni atanacak senatörler olarak Fahir Armaoğlu, Kemal Demir, Turgut Özal, Kemal Satır ve Nihat Erim gibi isimlerden de sözediliyor.

Öte yandan Çağlayangil'in Cumhurbaşkanı Vekili olarak yeni senatör seçmeye yetkisi olup olmadığı da tartışılıyor. Bilindiği gibi CHP'liler bunun bir "yetki gaspı" olacağı iddiasındalar. Ancak bu iddia doğru sayılırsa, Çağlayangil'in bugüne kadar imzaladığı kararnameler, kabul ettiği elçi itimatnamelerinin de geçersiz sayılması gerekiyor. Ayrıca, 30 Ağustosa kadar Cumhurbaşkanı seçilmezse bu iddiaya göre Çağlayangil'in 30 Ağustos'ta orduda yapılacak tayinleri de imzalayamaması gibi bir durum ortaya çıkıyor.

Kahvecilere silah ruhsatı verilmesi istendi

ANKARA (AA)

ANKARA Kahveciler Derneğinin 5. Olağan Genel Kurulu, Odalar Birliği salonunda toplandı.

Dernek Başkanı Ali Paşa Aksu, Genel Kurulu açarken yaptığı konuşmada kahvehane işletenlere can güvenliklerini koruyabilmeleri için silah satın alma ve taşıma ruhsatı verilmesini istedi.

Meslek...

(Baştarafı 1. sayfada)

Her öğrenciden okula girişte 160 lira alındığını söyleyen öğrenciler, bu paranın 50 lirasının şebeke, 3-5 lirasının resim çekme, 50 lirasının sınav kağıdı, 30 lirasının da staj belgesi olduğunu belirterek, kimsenin fotoğrafının çekilmediğini, resimlerinin dosyalarından kullanıldığını söylediler.

Öğrencilerin istekleri şunlar: Birinci sınıftan borçlu olarak geçtikleri derslerden sonsuz sınav hakkı tanınması.

Polislerin değiştirilerek, yerlerine tarafsız polislerin getirilmesi.

Ohira'nın cenaze töreninde Türkiye'yi Eyiceoğlu temsil edecek

ANKARA (AA)

JAPONYA'nın geçen ay ölen Başbakanı Masayosi Ohira için çarşamba günü yapılacak cenaze töreninde Türkiye'yi Tokyo Büyükelçisi Celal Eyiceoğlu temsil edecek.

Tokyo'da yapılacak olan cenaze törenine, ABD Başkanı Jimmy Carter, Çin Halk Cumhuriyeti Başbakanı Hua Guofeng ve çok sayıda ülkenin devlet ya da hükümet başkanlarının katılacağı bildirildi.

Carter...

(Baştarafı 3. sayfada)

ğunun ayrıntılı biçimde ortaya konulması gerektiğini de sözlerine ekledi.

Sovyetler Birliği, ABD ile Avrupa'ya yerleştirilecek orta menzilli füzeler konusunu görüşmek üzere masaya oturacağını resmen açıklamıştı. Yapılan açıklamaya göre, Sovyetler, ancak SALT II anlaşmasının uygulamaya başlamasından sonra füzeler konusunda resmi ve üst düzeyde görüşmelere başlayacaklar.

«Maraş...

(Baştarafı 3. sayfada)

da düzmece şikayetler hazırladıklarını söyledi ve "Ancak yargılamanın bu aşamasında gerçekler ortaya çıkmıştır, müvekkillerimizin suçsuz oldukları anlaşılmıştır. Beraatlerin isterim." dedi.

Yürükselim Mahallesindeki olaylarda rol oynayan bazı sanıkların kendilerini kurtarmak ve soruşturmayı saptırmak için sanık Sıddık Ali Kurt hakkında iftira niteliğinde ifadeler hazırladıklarını, sanığın tutuklanmasına yol açtıklarını belirten Av. Hüseyin Gökçearslan ise savunmasında şunları söyledi: "Kahramanmaraş'da meydana gelen kanlı olaylarda 6-7 ay kadar önce ETKO isimli gizli örgüt elemanları Maraş ve Pazarcık yöresinde görüldü. Bunlar bir kısım insanları da öldürdüler. O günlerde yurtsever basın dikkatleri bu yöne çekerek tedbir alınmasını istedi. Ancak günün iktidarı bu konuda gereken hassasiyeti göstermedi ve bu olaylar meydana geldi.

"23 Aralık günü belediye hoparlöründen hat boyunda buluşalım çağrısı yapıldı. MHP'nin kışkırttığı birçok insan Yürükselim Mahallesini dört bir yandan kuşattı. Resmi rakamlara göre 111, gayri resmi rakamlara göre 500 yurttaş MHP'li faşistlerin başını çektiği saldırganlarca katledildi. Sanık Abdurrahman Kurt bu olayın elebaşılarından biridir. Abdurrahman Kurt'un karısı, oğlu, kızı bu sanığı kurtarmak için müvekkilim bulunan sanık Sıddık Ali Kurt'u suçlayarak delil yaratmayı amaçlamışlardır."

Yargılamaya savunmalarla devam edilecek.

Güvenlik...

(Baştarafı 3. sayfada)

yordu. Hemen okula koştum, polise telefon ettim. Polisten 'arabamız bozuk' cevabını aldık. Polis arabasının geç gelmesiyle saldırganlar mezarlığın yanındaki boş araziye kaçtılar."

Nevzat İncealtın İslahiye Hükümet Tabipliğinde bir sağlık memuruna 'Beni bir İmam Hatip Lisesi öğrencisi vurdu" dedi. Sağlık memuru ise karakola çağrıldığını, karakolda bunu söyleyince "yok canım, rastgele ateş edilmiş" sözleriyle karşılaştığını anlattı.

Bundan bir süre önce de Selahattin Özdemir adlı bir öğretmen faşistlerin üslendiği aynı yol üzerinde öldürülmüştü.

Cinayetten sonra yetkililer cinayeti MHP'nin işlemediğini söylemişler, olayı araştırmak için okula gelen Alay Komutanı da öğretmenlerle bir toplantı yapmıştı. Öğretmenler toplantıda kendilerine yönelen faşist saldırıları anlatınca Albay, "Aydınlık'da böyle yazıyor" demişti.

Öğretmenlerin uyarılarına rağmen sınavlar sırasında hiç bir tedbir alınmaması saldırganlara cesaret veriyor. MHP'lilerin üslendikleri Hürriyet, Yenimahalle ve Cevdetpaşa Mahallesinde geceleri sürekli silah sıkılıyor.

Olay yerine gelen polislerin saldırganların kaçtığı yönü gösteren bir şahsa, 'Bir de kaçanlarla mı uğraşacağız" demesi halk arasında tepkiyle karşılandı.

TİKP AÇIKLAMA YAPTI

İslahiye'deki saldırılar üzerine bir açıklama yapan TİKP İslahiye İlçe Örgütü, "Güvenlik kuvvetlerinin saldırganlığa seyirci kalması kuşku yaratmıştır. Herkes sorumluluğunu bilmeli, katiller bir an önce yakalanmalıdır' dedi.

BAŞSAĞLIĞI

Değerli arkadaşımız İberya Özkan'ın babası, Yüksek Mimar Mühendis

Ahmet Özkan

Bursa'da uğradığı silahlı saldırı sonucu öldürülmüştür
Ailesine ve yakınlarına başsağlığı dileriz.

TİKP Bursa İl Örgütü

BASINDAN SEÇMELER

Günaydın Milliyet Politika Son Havadis Hürriyet Tercüman Hergün Cumhuriyet

Örsan Öymen CHP gensorusunu değerlendiriyor

(Baştarafı 1. sayfada)

Uluslararası Batı yardımı bu gerçeklerin ışığı altında gerekli görülmüştür. Türkiye'nin ekonomik gelişmesi, demokrasinin dayanaklarını da sağlamlaştıracak ve bölgedeki istikrar açısından büyük bir önem kazanacaktır. Bunun, petrol bölgesine bağımlı Batı ülkeleri için de büyük çıkarlar sağlayacağı da ortadadır.

(..........)

Demirel'i suçlamak istemiyorum, ancak bir gerçeğin saptamasını yapıyorum, üzülerek söylemek zorundayım ki, bana gelen raporlara göre, terörü bastırmakla yükümlü Türk güvenlik kuvvetlerinin tutumları, Türk hükümeti ile bir sorunun, karşılıklı olarak görüşülmesini gerektirmektedir. Bu sorun şudur: Özgürlüklerin savunulması ve korunması, acaba özgürlükleri kısacak ve tehlikeye sokacak yöntem ve araçlarla mı yapılmalıdır. Böyle bir tutum herhalde özgürlükçü hukuk devleti ilkeleriyle de bağdaşır bir davranış değildir.

Eğer bu konuda Türk yetkilileriyle görüşürseniz, elbette bu olayları inkar edeceklerdir. Bu her zaman böyle olmuştur. Resmi raporlara göre gerçeği tam anlamıyla saptamak olanak dışıdır. Türkiye'de problemler vardır. Zor problemler vardır ve elbette terörizmle hukuk devleti ilkelerini zedelemeden mücadele edebilmek son derece zor bir ödevdir. Bu açıdan, özgürlükten yana olan ülkeler topluluğunun bir birimi olarak, biz, bu konuları müttefiklerimizle tartışmakta ve önerilerde bulunmakta yarar görüyoruz. Biz, bundan yanayız. Ama Parlamentonun bu konuda bir karar alıp almaması ve önerge kabul edip etmemesi ayrı konudur...

(..................)

DR. Toderhöfer— Sayın bakan, sözkonusu karar suretiyle ilgili önergede Türkiye'ye yapılan yardımların, insan haklarına riayet edilmediği gerekçesiyle pazarlık konusu yapılması öneriliyor. Sizce, bundan böyle, gelişme halindeki ülkelere yapılacak olan tüm ekonomik yardımlar, böyle bir koşula bağlanmalı mıdır, bağlanmamalı mıdır?

(................)

Matthöfer - Arkadaşlar, sözlerimi dostumuz Türkiye'ye yapılan yardımların bu ülkeyi yeniden ayakta durabilecek düzeye getirmesi dileği ile bağlarken, bu ülkede aşırı grupların zorbalık yöntemlerini bırakmaları ve insan haklarının çiğnenmesi eylemlerine son verilmesi dileğimi de yineliyorum. Siyasal kutuplaşmaları sınırlamanın tek yolu barışçı çözümlerden geçer. Bu konudaki çabalarımızın Türkiye'nin çıkarına olduğu da unutulmamalıdır.

MEHMET SEYDA ROMANCI GÜNLÜĞÜ

Şuradan-Buradan

Mayıs 1980 günlü, onuncu sayısı. Altınova'ya benden önce gelmiş. Yaba Ankara'da çıkıyor. Aylık sanat dergisi. Kapağında Celal Üster'in, "44. ölüm yıldönümünde proletaryanın kültür ordusunun büyük komutanı Maksim Gorki" başlıklı yazısı. Böylesine şatafatlı bir başlık, alçakgönüllü olarak bildiğimiz Gorki'nin hoşuna gider miydi bilemem. Yalnız Kazancakis, yanılmıyorsam Panait İstrati'den alınma bir anı yazısında, Gorki'nin İstrati'ye pek yüz vermediğini anlatır. Jack London Amerika'nın Gorki'siyse, İstrati de Balkanların Gorki'si olarak adlandırılır. Kimi adlandırılmalar, benzetmeler tutar, kimisi tutmaz. Doğrusu ben London'ı ne denli sevmişsem, İstrati'den de o denli uzak durmuşumdur. Bir lumpen yazınıdır onunkisi. Gemilere atlamış da bilmem nerelere gitmiş. Neler görmüş-geçirmiş. Bana ne!

Sevgili-sayın Yaşar Nabi sarmıştı başımıza İstrati'yi. Şimdilik Gorki yayınlayamıyoruz, İstrati ile yetinin gibilerden.

Dergide, (Erhan Tığlı'nın "Aynı Adı Taşıyan Sanatçılar" adlı yazısı, kimi yazarların adlarını daha önce birbirine karıştırdığını anlattıktan sonra, şu soru ile bitiyor: "Ne dersiniz sayın okuyucular, sizce hangisi iyi, az ve öz yazanlar mı, çok yazan adını daima gözlerden, belleklerden eksik etmeyenler mi?"

Soru ortaya böyle konuldu mu, "az ve öz yazanlar"ın kazançlı çıkacakları belli. Zaten Tığlı sezdirmemiş, apaçık belirtmiş kendi seçimini. Az ve öz yazarları kayırmış. Bana sorulsa, ben, ister az yazsın, ister çok yazsın, asıl önemli ve yararlı olan, bir yazarın kendini okutabilmesidir, derim. . Bir yazarın kendini okutabilmesi iki şeyle sağlanır; ya dili, anlatımı çok güzeldir, o yüzden okuruz, ya da, düşünceleri görüşleri ilginçtir. Eğer o yazar da her ikisi bir araya gelmişse, tadına doyum mu olur?

Arif Baş, genç bir öyküçü olsa gerek. Öyküsünün adı "Asım'ın Kanları". "Umudu" demiyor, "ümüdü" diyor Arif Baş. "Kapıyı açtığı ile girdiği bir oldu" diyor. Tümcenin doğrusu, "Kapıyı açmasıyla içeri girmesi bir oldu" dur. Yazarın tek aracı-gereci dildir. Dil de, dikkat ister, özen ister; savrukluk, yanlışlık kaldırmaz. Arif Baş, bunun yanısıra, "Kezik ne bilin hasta, ne bilin değil" de diyor ki, çok sevdim bu tümcesini. Az sözcükle çok şey anlatma yeteneği buldum bu tümcede.

Yaba, geçmiş sayılarında başka yerlerden, imzalardan alıntılar da yapmaktaydı. Bu sayısında rastlamadım. Bence, şimdilik, yazarlarını, yolunu arayan dergilerden biri, Yaba.. Gene de okunabiliyor.

....

İç turizm-dış turizm. Kalkınacaksak turizm yoluyla kalkınalım!

Hay hay dostum, hay hay kardeşim. Otobüs, taksi fiyatları geçen yıla oranla yüzde 115 artmış. Ayvalık Hali, Kadıköy Çarşısından kıl payı ayrılmıyor. Çilek, kiraz, erik, salatalık.. Kadıköy'de neyse, burada da o. Kadıköy'de kiminin üzerinde etiket göremezsiniz, burada da göremiyorsunuz. Doları, markı bilmem şu kadar liradan bozduran yabancı turisti ola ki etkilemez bu fiyatlar, ama bizim gibiler, yerli turistler yandı gülüm keten helva. Sitenin bakkalından rakı, sigara aldım. Ertesi sabah, "İyi ki zamanında aldınız.." dedi adam. "Siz gittiniz, ardınızdan Tekelciler geldiler. Satışı durdurdular. İkisine büyük zam varmış."

Ertesi sabahki İstanbul gazetelerinin birinde, İstanbul'da rakı sigara bulunamıyor diye yakınıldıkça, Tekel Genel Müdürü ile Gümrük ve Tekel Bakanı'nın, "Bunlar stokçuların, istifçilerin uydurmaları. Tekel maddelerine katiyyen zam yapılmayacak.." yollu demeçlerine yer verilmişti.

Ayaklarım suya erdi, şu sonuca ulaştım -epey gecikerek-: Sayın Bakanlarımız, yetkililerimiz, eğer bir konu üzerinde "Hayır yoktur. Olmayacaktır" falan gibi sözler ediyorlarsa, artık anlayacağız ki, bu, "Evet. Vardır. Olacaktır" demeğe gelir. "Bir daha önemli devalüasyon yapılmayacak!" .denildiyse, küçük küçük kur ayarlamalarının ardından ikinci büyük devalüasyonu bekleyin, demek istediklerini anlayacağız. Kısacası, ne derlerse hep tersi çıkacak.

Ve hiç unutmayalım, biz de bunun adına "politika" diyorlar. Yutturmacalar, aldatmacalar, irili ufaklı kazıklamalar, sağı sol, solu sağ gösterip şaşırtmaca vermeler.. hepsine hepsine "politika" diyorlar.

Oysa, politikanın bunlar demek olmadığını çok iyi biliyoruz. Halkı ile bütünleşmemiş, halktan uzağa, açığa düşmüş bir yurt yönetiminin hiç bir ülkede, hiç bir zaman uzun sürmediğini, süremeyeceğini bilmekteyiz.

Jdanovculuk eleştirisi ya da « vurun abalıya »

GÜN ZILELİ

SANAT çevrelerinde 'Jdanovculuk''a karşı yaygın bir eleştiri eğilimi görülüyor. Bu eleştiriler karşısında ister istemez, "herhalde sanat alanında güçlü bir Jdanovculuk cereyanı var," diye düşünüyorsunuz. Ama bakıyorsunuz, böyle bir durum yok. Peki sanat alanında Jdanovculuk yok da ""Jdanovculuk" yapmak, sanatçıları "baskı altına" almak, onların yaratıcılığını köreltmek isteyen bir parti mi var," diye düşünüyorsunuz. Hayır, öyle bir durum da yok.

Bugün Türkiye'de ne "Jdanov" var ne Jdanovculuk, fakat gene de vurun abalıya!

Her eleştiri, ihtiyaçlar açısından ele alınmalıdır. Jdanov değerlendirilmez, eleştirilmez mi? Elbette eleştirilir ve değerlendirilir. Ama bugün Türkiye ilerici devrimci sanatının ihtiyacı Jdanov'a karşı mücadele midir? Bugün Türkiye devrimci sanatı bir proletarya partisinin "aşırı müdahaleleri" ile mi karşı karşıyadır? Ya da böyle bir güçlü cereyan mı vardır? Hayır, tam tersi bir durum sözkonusudur.

1960'dan sonra yükselen devrimci mücadelenin heyecanı sanat çevrelerini de sarmıştı. Devrimci sanat gelişiyor, sanatçılar halka ve devrime hizmet isteği duyuyorlardı. O günlerde mahkum edilen, partili sanat, devrimci sanat anlayışı değildi. Tersine o gün mahkum edilen, aşağı görülen, bireyci, liberal halktan kopuk sanat anlayışıydı. Sanatçılar, devrimci mücadeleye hizmet etmek, kitlelere gitmek için birbirleriyle yarışıyorlardı. Ama birbiriyle bağlantılı üç olay bu durumu tersine çevirdi: Birincisi, revizyonizmin devrimci sanat üzerindeki yozlaştırıcı etkisi, ikincisi, 1970'den itibaren gelişmeye başlayan sol oportünist akımın sanatı ve sanatçıları hor gören, reddeden tutumu. Üçüncüsü, devrimci mücadelenin gerilemesi ve 12 Mart darbesiyle birlikte sanatçıların kendi kabuklarına çekilmeleri.

BU olguların bir araya gelmesi, 1970'li yıllarda sanat alanında bireyciliğin, liberalizmin, partisiz sanatın, kitlelere sırt çevirme eğiliminin gelişmesine yol açtı. Sanat alanında yozlaşmanın belirtilerini, hatta burjuvaziye hayranlığın ve kul olma eğiliminin geliştiğini görüyoruz. Elbette bu genel gidişin içinde buna direnen olumlu örnekler olmadı değil. Ama ne yazık ki, bu örnekler azınlıkta kalmıştır. Hatta daha da kötüsü, devrimci sanat anlayışı üzerinde direnenler hor görülmüş, küçümsenmiştir. Burjuva yoz sanatına övgüler düzülmüş, bu sanat türleri devrimci sanat diye takdim edilmiştir. Bu arada geçmişte olumlu örnekler vermiş birçok sanatçı da bu kervana katılmış ve geçmişlerini de reddederek burjuva ve revizyonist sanat anlayışını ve ürünlerini geliştirmişlerdir. Bu her ülkede görülen, devrimin gerileyişi ile birlikte ortaya çıkan yozlaşma, kendini inkar, kitleleri ve devrimi hor görme tutumunun ülkemizde yaşanmış somut bir örneğidir. Bugün gelinen nokta budur.

VE en ilginci şudur. On yıl boyunca Türkiye sanatında ne Jdanov olmuştur ne de Jdanovcu "baskılar". Sanatçılara "kimse" "müdahale" etmemiştir, yol göstermemiştir, şöyle yapın, böyle yazın dememiştir. Sanatçılar on yıllık bir "özgürlük" dönemi yaşamışlardır. Neredthough ürünler. Neredede yaratıcılık? Bu "müdahaleden uzak yıllarda" neden sanatçılar olanca yaratıcılıklarını ortaya koymamışlardır. Tam tersine bu on yıllık dönem, kaliteli sanat ürünlerinin son derece kısır olduğu bir dönem değil midir? Bu dönemde edebiyatımızda Orhan Kemal değerinde yazarlar çıkamamıştır. Yaşar Kemal, bu on yıl içinde ne yazık ki, eski eserlerinin düzeyini tutturamamıştır. Şiirimizde bir Ahmed Arif, bir Enver Gökçe çıkmamıştır. Bu şairler bu on yılda eski şiirlerinin düzeyini tutturamamışlardır.

GÖRÜLÜYOR ki, sorun bugün Jdanovculuk ve sanata müdahale sorunu değildir. Bugün tam tersine devrimci sanatın sorunu, bir yol göstericiden, bir yönlendiriciden yoksun olmasıdır. Bugün Türkiye devrimci sanatının içinde bulunduğu buhranın nedeni, kitlelerden kopmaktır, bireyciliktir, kendi içine kapanarak, burjuvaziye hayranlık ve revizyonizme bel bağlamak eğilimidir. Bugün devrimci sanatçıların çıkmazda kalmalarının nedeni, partili sanat yapmak değil, tam tersine bir kollektiften yoksun olmalarıdır, liberalizmdir.

İŞTE bu nedenle Jdanovculuğa yöneltilen saldırılar günün ihtiyacına cevap vermez ve sanat alanında bir yere varmamızı sağlamaz. Tam tersine bu saldırı, bugünkü kitlelerden kopuk, yönsüz ve liberal sanat anlayışını sürdürmek isteyenlerin başlattıkları ve yürüttükleri bir saldırıdır. İşte bu nedenle devrimci sanatçıların uyanık olması, Jdanov eleştirisi isterisinin kuyruğuna takılmak yerine tam tersine liberal, revizyonist ve bireyci sanat anlayışına karşı, devrimci, partili, kitlelerle birleşen sanat anlayışını savunmaları, rüzgarı tersine çevirmek için mücadele etmeleri gerekir.

İkinci yazımızda Jdanov'a yöneltilen bazı eleştirilerdeki gerçek dışı yönler üzerinde duracağız.

3. Yakacık Kültür ve Sanat Şenliği, 2 Ağustosta başlayacak

İstanbul'un Kartal ilçesine bağlı Yakacık bucağında iki yıldır belediye tarafından düzenlenen kültür ve sanat şenliklerinin üçüncüsü 2 Ağustos'ta başlayacak.

Yakacık Belediye Başkanı Bayram Demirkol'un yaptığı açıklamaya göre, bu yılki şenlik gerek kapsam, gerekse nitelik yönünden önceki iki yıldan daha geniş boyutlara ulaştırılacak. Çağrılan yabancı folklor toplulukları ile iki yıldır küçük çapta bir uluslararası nitelik de kazanan Yakacık Kültür ve Sanat Şenliğinin bu yıl da aynı niteliği sürdüreceğini belirten Demirkol, belediyelerin kültür alanındaki bu girişimlerinin önemine inandıklarını ve bu alanda Yakacık Belediyesinin örnek olmaya çalıştığını söyledi.

Bilindiği gibi 1978 Haziranında düzenlenen ilk Yakacık Kültür ve Sanat Şenliğinde, para ödüllü birer şiir ve öykü yarışması düzenlenmiş, açık hava sergileri açılmış ve şenlik programına giren tüm etkinlikler halk tarafından ücretsiz olarak izlenebilmişti. Geçen yıl ilk yılki kadar hareketli bir şenlik yaşanamamasında küçük siyasi grupların şenliği kendi çizgilerine sokma çabalarının da etkisi görülmüştü.

ANKARA DEVLET OPERASI SOLİSTLERİ, KIBRIS BARIŞ ŞENLİKLERİNE KATILIYOR

Ankara Devlet Operası solistlerinden oluşan bir grup sanatçının, sanat yönetmeni Hüsamettin Önder başkanlığında, 17-28 Temmuz tarihleri arasında Kıbrıs Türk Federe Devletindeki Barış Şenliklerinde konserler vermek üzere Kıbrıs'a gidecekleri öğrenildi.

Ankara Devlet Operası solistlerinden soprano Keriman Davran, soprano Rezzan Sökmen, soprano Rezzan Özkan, soprano Meral Gökoğlu, soprano Hale Şahen bariton Ekrem Çelikkol, bariton Altuğ Dilmaç, tenor Mustafa Yurdakul, bas Jak Fermon ve bas Yaşar Esgin'den oluşan grubun, bu konserlerinde halk türkülerinden ve Napoliten parçalardan oluşan bir program sunucakları bildirildi.

Öte yandan Ankara Devlet Balesi sanatçılarından oluşan bir grup sanatçı da iki yılda bir Varna kentinde düzenlenen uluslararası bale yarışmasına katılmak üzere Bulgaristan'a gittiler. Meriç Sümen'in jüri üyesi, Evinç Sunal'ın şeref üyesi, dansçılardan Uğur Seyrek, Fahrettin Güven ve Zeynep Sunal'ın da yarışmacı olarak katıldıkları yarışmada bilindiği gibi iki yıl önce Mehmet Balkan üçüncülük ödülü almıştı.

bir yudum soluk 8

Göçük var, göçük! Su geliyor, suuu!

Ocakta panik vardı. Yeraltı gündelikçileri ellerindeki kandillerle yanıp sönen noktalar halinde sağa sola kaçışıyorlardı. Gırtlaklarından yükselen çığlıkları su alıp götürüyordu:

– Göçük var, göçük!

– Su geliyor, suuu!

İslim borularında tehlike işaretleri uğuldamaktaydı. Su, yarattığı büyük yıkımdan habersiz, baca ağzına doğru üşüşen insanların ardından saldırıyordu. Tavanda, bağ yığınları arasında sıkışan bir madenci lambası titrek titrek yanıyordu hâlâ. Su oraya daha yükselmemişti. İslim vanaları arasında bir tümsek vardı ki, insan gövdesine benzer. Elinde tuttuğu bir lağım burgusu karnından girip sırtından çıkmış, gövdeyi tavana çivilemişti.

Alaca'dan bir gören olsa, "Bizim Ali..." der.

Artık tavanla taban birleşiyordu. Küçük noktalar halinde sürüklenen ışıklar sönmekteydi. İki genç işçi, araba çeken katırların sırtlarına yapışmışlar, tavana doğru yükseliyorlardı. Ezileceklerdi. Tavanı destekleyen bağlardan biri suların saldırısına dayanamadı; çöktü. Bu bağa dayanan dağın iri bir parçası genç arabacıların üstüne abandı.

Sular akıyor, sular durmadan yükseliyordu.

.... Ertesi sabah yoklamasında, işbaşı, gece postasında çalışanların künyelerini okudu:

– Kaç?

– İki.

– Gümeliler?

– Burada.

– Eksiğiniz?

– Dört.

– Arıtlılar?

– Biziz.

– Ne kadarınız yok?

– Yedi.

Tonyalılar?

– Buyur.

– Kaç?

– On bir.

– Alacalılar?

– Burada.

– Kimler noksan?

– Ali, Satılmış, Ercep, Smail, Şeremet.

İşbaşı kafasını salladı:

– Pekala, yoklama tamam.

Büroya doğru yürüdü gayet düşünceli ki, bu zarar ziyanla Armutlu Ocağı belini doğrultur mu bakalım.

Etem Çavuş:

– İşte böyle, diyor. Bir patlamaya görsün su, yıkar atar önüne geleni...

Lambamı kaldırarak Etem Çavuş'un yüzünü görmeye çalışıyorum. Karmakarışık çizgiler var Etem Çavuş'un yüzünde, kuyuya inerken yoktu oysa; besbelli ki, kırk altı yıllık kuyu yaşantısı içinde, şu ya da bu kazada yitirdiği arkadaşlarının anıları hoplayıp uyanıyor bilincinde. (Az önce kendi de söylemişti zaten.) İndiriyorum lambamı, bu karmaşık çizgilerle dolu yüz yitiveriyor karanlığın içinde. O devam ediyor, kuru bir sesle:

– Ateşnefes, maden kuyularının en büyük ve en belalı bir afatıdır. O da su gibi az cana kanaat etmez. Yerinde ve kıvamında bir kütledi mi, tam kütler!...

Ateşnefes, maden dilinde "grizu" denilen gazdır. Hava içinde belirli bir kesafete kavuştu mu, en ufak bir kıvılcım bile bu afatı şahlandırmaya kafidir.

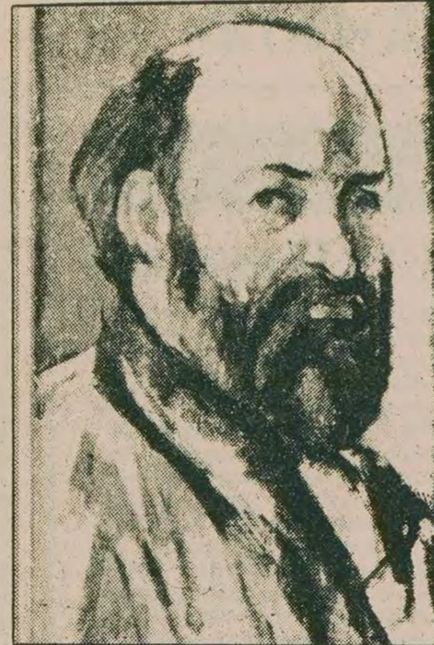
Bizim işçimiz, frenk madencilerinin hayalinden bile geçmeyen çok güzel ve çok yerinde bir buluşla bu afatın adına "ateşnefes" demiştir. Gerçekten de bu gaz bir kütledi mi bütün ocağın içini bir anda küle çevirir, bu alevden solukla birlikte meydana gelen patlama her şeyi yakar, yıkar, parçalar ve devirir. Öyle ki, sözgelimi şu bileğim kalınlığındaki demir borular ve raylar, olmuş sana birer makara tiresi; birbirine dolaşıp yumak olurlar. Parmak kalınlığındaki saç arabalar mukavva oyuncaklar gibi yırtılıp dağılırlar... Ya bizim delikanlılar, işçiler? Ateşnefes patlamasıyla meydana gelen göçükleri açtığımızda, fıkaraları parça parça toplayabiliriz ancak; çoğu zaman parçaları da kalmaz ya; bazen bir el veya ayak bulunur, geri kalan yerleri bulaşır sağa sola. Bir keresinde üç delikanlıdan arta kalan parçalar bir gaz tenekesinin yarısını bile doldurmamıştı!...

Tedbir-medbir, şu-bu, durmadan kütlüyor ateşnefes. Benim ilk kuyulara indiğim zamanlarda havzada Fransız kumpanyası vardı. İşçileri yalın ayak, başı kabak yallah ederlerdi ocağa. Diyelim ki bir bacada ateşnefes fazlaca birikti. Kumpanyanın mühendisi haber salar: "Fedayi gönderin oraya" derdi. "Fedayi" adını alan işçiler ıslak çuvallara bürünürler, ellerine ucunda bir top paçavra yanan uzun sırıklar alırlar ve grizunun biriktiği bacalara dalarak gazı, fazla birikmesine meydan kalmadan yakmaya çalışırlardı. Gaz, eğer fazlaca biriktiyse, fedayiler dönemezdi tabi geriye; yanar kül olurdu biçareler... Çoğu durumda, ölen ateşnefes kovucularına tazminat falan da verilmezdi.

Neyse, geçelim bunları. Son yılların en büyük ve en feci ateşnefes kazaları Kasaptara ve Çamlı ocaklarında görüldü. Bunlardan birisinde ateşnefes bir anda on üç, ikincisinde ise tamam altmış üç madencinin başını yedi...

(DEVAM EDECEK)

Ünlü ressam Paul Cézanne'ın kendi yaptığı portresi.

CEZANNE'IN BİR TABLOSU BİR MİLYON DOLARA SATILDI

Paul Cézanne'ın bir suluboya tablosunun adının açıklanmasını istemeyen bir Avrupalı tarafından bir milyon dolara (yaklaşık 80 milyon lira) satın alındığı bildirildi

Açık artırma ile satılan tablonun 1906 yılında ölen Fransız ressamın en pahalıya satılan eseri olduğu açıklandı. (46 x 61 cm.) boyutlarındaki tabloda bir çaydanlık bir süt kabı, bir şekerlik ve yedi elma görüntüleniyor.

Yine adının açıklanmasını istemeyen bir Avrupalı sanat kolleksiyoncusu tarafından satışa çıkarılan diğer tablolar arasında Daumier, Marquet, Degas, Toulouse-Lautrec, Bonnard, Picasso ve Braque'ın eserleri bulunuyor.

günün sanat olayları

ŞENLİK

● 8. ULUSLARARASI İSTANBUL FESTİVALİNDE EMMANUEL ROBLES'in oyunu ÖZGÜRLÜĞÜN BEDELİ'nin (Montserrat) son gösterisi bu akşam 19.00'da Sultanahmet Aya İrini'de yapılıyor. Türkçeye çeviren: Mina Urgan. Yöneten: Erol Keskin. Çevre düzeni: Metin Deniz, Oynayanlar: Fuat İşhan, Cüneyt Türel, Özdemir Han, Ersin Sanver, Kahraman Acehan, Haldun Ergüvenç Celile Toyon Uvsal, Gökhan Mete, Nesrin Tokyay, vd. Oyun Oyun, 19. yüzyılın başkanında, Venezüella'da, İspanyollara karşı özgürlük mücadelesi verilen günleri anlatıyor. Direniş hareketinin önderlerinden Simon Bolivar'ın ele verilmesi için halka yapılan baskılar dile getiriliyor. Fiyatlar: 100, 75 lira.

● İSTANBUL FESTİVALİNDE yer alan son sergi olan "Çevreden Yeni Görünümler" bugün Taksim Sanat Galerisinde açılıyor. Bu sergi 17 Temmuza dek izlenebilecek.

● 7. ULUSLARARASI Nasreddin Hoca Şenliği, Akşehir'de çeşitli gösteriler ve Uluslararası Karikatür Yarışması Sergisi ile devam ediyor.

GÖSTERİ

● IRAK Folklor ve Müzik Grubu, bu akşam 20.00'de İstanbul Harbiye Şehir Tiyatrosunda, Irak'ın Temmuz Bayramının 12. yıldönümü nedeniyle bir konser veriyor.

Aydınlık
Kurucusu ŞEFİK HÜSNÜ
Kuruluş yılı 1921
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

"Sovyetlerde pek yakında işçi hareketi güç toplayacak

HEGLUND: Duyduğuma göre Berlin'e giderek 36 Berlin Olimpiyat Oyunları ile Moskova Olimpiyat Oyunları arasındaki paralellikleri göstermeye çalışacak mışsınız?

BUKOVSKİ: Evet, böyle bir düşüncemiz var. Berlin Stadyumunda insan haklarına saygılı bir Olimpiyat düzenlemek istiyoruz. Alman yetkililerinin buna izin verip vermeyeceğini bilmiyoruz. 100 bine yakın insan toplayabileceğimizi sanıyoruz bu oyunlara. Alman yetkilileri henüz bir yanıt vermediler. Bizi oyalıyorlar.

LUNDKVİST: Batı Avrupa'daki siyasi durumdan epey endişeli görünüyorsunuz.

BUKOVSKİ: Evet, endişeli olduğumu söyleyebilirim. Batı Avrupa, siyasi gerçeklerle yüz yüze gelmekten kaçınıyor. Eğer Batı Alman ve Fransız basın organlarını izlerseniz bu yeni siyasi durumdan ne kadar hoşnut olmadıklarını görürsünüz. Fransa'daki basın organlarının oldukça iyi olmasına karşın, bu yeni siyasi atmosferden ne kadar korktuklarını görebiliyoruz. Ruslara ödünler vererek göz kırparak o eski yumuşama devrine dönmek istiyorlar.

Sovyet muhalifleri

LUNDKVİST: Muhalif Rus aydınlarının Batıda verdikleri demeçler çok yararlı oldu. Sovyetler Birliği'ndeki sistemin nasıl işlediği konusunda Batı kamuoyunun uyandığı görülüyor artık. Sovyetlerde muhaliflerin ne gibi çalışmaları olabilir? Bu konuda bilgi verebilir misiniz?

BUKOVSKİ: 60'lı yıllarda muhaliflerin Batıda yapmış oldukları çalışmalar çok yararlı oldu. Ama şimdi durum değişmiştir. O zamanlardan bu yana muhalefet hareketi büyüdü. Bugün on milyonlarca insan muhalefet hareketi içinde yer alıyor. Muhalefet içinde türlü dini grupları, işçi sendikalarını, milli azınlıkları sayabiliriz. Bütün bu değişik türden hareketleri, grupları sayarsak milyonları buluyor muhalefet hareketi. Nüfusun önemli bir bölümü gördüğünüz gibi muhalefet hareketi içinde yer alıyor. Eğer bu hareketi Komünist Partisiyle karşılaştırırsak oldukça ilginç bir görünüm çıkıyor ortaya. Komünist Partisinin üye sayısı 14 milyonun üstünde değildir. Doğal olarak bu üyeler arasında komünizme inandıkları için değil de kariyerlerini ve rahat yaşamayı düşündükleri için üye olanlar var. Üyelerin çoğunun böyle düşündüğünü söyleyebilirim. Şimdi bir oranlama yaparsak, muhalefet güçlerinin pek küçük olmadığını görebiliriz.

Şimdi ne yapılabilir? İşçiler arasında hızlı bir gelişim var. Pek yakında işçi hareketlerinin güç toplayacağını ve kendini duyuracağını söyleyebiliriz. İşçi hareketleri, belki de diğer hareketlerden daha etkili olacaktır ülkede. Diğer hareketler yalnızca demeçler verip, yayın yapıyorlar; halkın düşünce yaşamında bir oluşum yaratmaya çalışıyorlar. Sistem içinde maddi olarak bir etki yaptıkları söylenemez. Bu konuda işçi hareketinin önemi ortaya çıkıyor. Grevlerin sistemin maddi kaynaklarına yönelik olması, etkinin gücünü artırıyor. Bir genel grevin yaratacağı etkiyi düşünün.... Ama, daha çok yeni bu hareket; uzun yıllar alacak gelişimi.

Sovyetlerde muhalefetin bugünkü durumu

BUGÜNKÜ muhalefet hareketini kısaca anlatayım isterseniz. Hareket dört bölümden oluşuyor: Birincisi, eskiden beri çalışmalarını sürdüren İnsan Hakları Hareketi, özellikle aydınlar arasında örgütlenmiş bulunuyor. Doğal olarak aydın kesimlerde etki yapabiliyor. İkincisi, milli hareket ki bu hareketin çapı daha büyük. Üçüncü olarak dini hareket geliyor, türlü Hıristiyan gruplarından yeraltı çalışmaları yapan yasak dinlerin mensuplarına kadar değişik inançlardan yola çıkan insanların oluşturduğu oldukça büyük bir hareket bu da. Son olarak da işçi hareketi geliyor. Dört başlı bir hareket bu gördüğünüz gibi. Son on yıl içerisinde epey gelişme kaydetti bu hareketler. En hızlı gelişme gösteren dini hareket yeraltı çalışmalarıyla hızla büyüyor. Bunun nedeni, bu hareketin uzun süredir çalışma olanağı bulamamasından kaynaklanıyor. Şimdi kaybettiği zamanı kazanma yolunda diğer muhalefet hareketleri arasındaki yerini alıyor.

LUNDKVIST: Hangi hareket geçtiğimiz yirmi yıl içerisinde etkili olabildi?

BUKOVSKİ: Bunu bilebilmek çok güç. Kanımca İnsan Hakları Hareketi ya da Kanunları Koruma Hareketi adı da veriliyor buna, en başarılı olanı. Bu hareket her şeyden önce belirli bir yöntem, bir teknik getirdi muhalefet hareketine. İnsan Hakları Hareketi, zaten mevcut bulunan din, milli meseleler konularında çalışma yapmak isteyen gruplara bir tür örnek oldu. Bu grupların çalışmalarını hangi alanlarda nasıl sürdürebilecekleri konusunda yöntemler, deneyler getirdi. Yani söylemek istediğim, sorunlarıyla ve kadrolarıyla hazır olan hareketlerin gelişmesi için gerekli yöntemleri ortaya koydu. Stratejiyi saptadı. Bunun dışında ülke içinde fazla etkili olamadı: Örneğin bir kriz yaratamadı. Aydınların buldukları yöntemlerle Afganistan'ın işgali önlenemezdi örneğin. Onun için bu hareketin etki gücü sınırlı, çünkü aydınlardan oluşuyor. Milli meselelerin ardından giden grupların gücü de gelecek günlerde çıkacak ortaya. Zamanla gelişecek onlar. Bu hareketler ilerde öylesine büyüyecek ki, imparatorluk için büyük bir tehlike teşkil edecek.

> **«Muhalefet hareketi dört bölümden oluşuyor. İnsan hakları hareketi, milli hareket, dini hareket, ve işçi hareketi»**

Milli mesele

HEGLUND: Sovyetler Birliği'nin milli çelişkileri gündeme getirmede ve kendi çıkarları için kullanmada çok usta olduğunu biliyoruz. Pakistan ve Afganistan bölgelerindeki milli meseleleri gündeme getirmesini nasıl açıklarsınız? Ayrılıkçı hareketlerin Sovyetlerce desteklenmesinin nedenleri ne olabilir sizce?

BUKOVSKİ: Pakistan rejiminin kalıcı olduğunu söyleyemeyiz. Ruslar Hitler ya da Napolyon gibi askerlerini oraya buraya yollamıyor, daha akıllı davranıyorlar. Yeraltı faaliyetleri örgütlüyorlar, birtakım ülkelerdeki Sovyet yanlısı güçleri el altından destekleyip, akıl almadık işler çevirtiyorlar bu güçlere. Öyle kolay açıklanır şeyler değil bunlar. Siyasi olarak, ideolojik olarak, diplomatik yollarla hatta askeri yollarla amaçlarına varmaya çalışıyorlar. Bir ülkede karışıklık mı var, bu karışıklık içinde Sovyet yanlısı güçler ağır mı basıyor, işte o vakit beklenen an geliyor, Ruslar kendi taraftarlarına yardım ediyorlar. Bu tür olaylara birkaç yıl sonra Pakistan'da ya da İran'da giderek başka ülkelerde rastlayacağız. Bundan emin olabilirsiniz.

> **«Rusya'da sorun gerçekte petrol yokluğu değil de petrolün çıkarılması için gerekli olan teknolojinin yetersizliği»**

HEGLUND: Yani bu ülkeler birbiri ardından Sovyetlerin eline geçecek Batılı ülkeler de buna seyirci mi kalacaklar?

BUKOVSKİ: Siz bunun önüne geçilebileceğine inanıyorsunuz belki ama ben inanmıyorum. Yarın bir grup Pakistanlı, askeri cuntaya karşı ayaklansa ne yapabilir Batı? Vietnam'a yolladıkları gibi asker mi yollayacaklar? Bu yeni bir Vietnam demektir. Dünya henüz Vietnam sorununu çözebilmiş değil. Sembolik olarak bu problem hâlâ yaşıyor. Sorun kökünden çözümlenene kadar da dünyanın birçok yerinde tekrar edilecek. Kalıcı bir çözüm getirilene kadar da birbiri ardından birçok ülke elden gidecek. Günümüzün gerçeğinin bu olduğuna inanıyorum ben.

Petrol

LUNDKVİST: Önümüzdeki yıllarda Sovyetler Birliği'nin petrole ihtiyacı olacak, petrol ithal etme durumuna düşecek galiba.

BUKOVSKİ: CIA kaynaklarının verdiği haberler bunlar. Zaten CIA'nın Sovyetler Birliği konusundaki tüm istihbaratı yanlış. Nedenini bilmiyorum ama yanlış istihbarat bunlar.

Ben Rusya'da birçok jeolojik araştırmaya katıldım. Jeolog değilim, ama birçok arkadaşım bu konuda uzman. Bu uzmanların bildirdiğine göre korkunç petrol rezervlerimiz varmış. Sorun gerçekte petrol yokluğu değil de petrolün çıkarılması için gerekli olan teknolojinin yetersizliği.

LUNDKVİST: Yani Sovyet Batının teknolojisine gereksinme duyuyor?

BUKOVSKİ: Tamamıyla. Esas mesele de bu. Yumuşama siyasetinin özü bu zaten. Asya'ya ya da Afrika'ya asker yollayabiliyorlar. kendileri yollamasalar Kübalıları yolluyorlar ve başarıya ulaşıyorlar, ama Avrupa'da nasıl başarıya ulaşacaklar? Eğer Avrupa'da tarafsız bir ülkeyi işgal etseler bunun tepkileri korkunç olur. İşte bu nedenle yumuşama siyaseti izleniyor. Yavaş yavaş Avrupa ülkelerinde basamaklar yaratarak bu ülkeleri kendilerine çekmek istiyorlar.

Ama bu siyasetin ne kadar süreceği de belli değil. Belki yarın, Fransa'yı işgal etmenin daha iyi olacağını düşünürler. Kimse bilemez bunu. Ama, bilinen şu ki, şimdiye kadar yumuşama siyaseti hep başarılı oldu. Bugünkü koşullarda siyasetlerini değiştirmelerini gerektiren bir gerekçe yok.

Avrupa Finlandiyalılaştırılıyor

LUNDKVİST: Yani, Batı Avrupa'nın Finlandiyalılaştırıldığını mı söylemek istiyorsunuz.

BUKOVSKİ: Daha şimdiden Finlandiyalılaştırmış durumda. Sizin ülkenizdeki diğer ülkelerdeki sosyal demokratlara bakın. Rus işçilerinin sendikalaşmasına destek gösterdiler mi hiç? Bu konuda yapılmış çalışmalar var mı? Ama, Rodezya'da ya da Güney Afrika'da böyle bir durum olsa protestolar hazır. Ne Polonya işçilerini destekliyorlar ne de Rus işçilerini. Nedenini biliyor musunuz? İdeolojik yetersizliklerden ötürü değil bu pasiflik, korkudan. Sovyetler Birliği'nin ne kadar güçlü ve saldırgan olduğunu bildikleri için seslerini çıkarmıyorlar. Korkudan.

HEGLUND: Bazı çevreler soğuk savaşı diriltmenin Doğu Avrupa muhalefetini hasara uğratacağından sözediyor. Bu konuda siz ne düşünüyorsunuz?

BUKOVSKİ: Sovyetler Birliği, hiç bir vakit yumuşama devresi yaşamadı. Ülkede hep aynı soğuk savaş sürdü gitti. Eğer Rus gazetelerini incelerseniz hiç bir şeyin değişmediğini kolaylıkla görürsünüz. Gerçekte yumuşama siyasetinin özünde Sovyetlerin soğuk savaşı sürdürmesi diğer ülkelerin soğuk savaştan vazgeçmesi gerektiği gerçeği yatıyor. Bunu görmek gerekiyor. Çok önemli bu. Rusların yumuşamadan anladıkları şey bu çünkü.

Soğuk savaşın Sovyetlerde sürüp gitmesi gerçeği Batının da soğuk savaş uygulamasına girmesi gerektiğini düşündürmemeli. İki dünyanın birbirinden kopuk olarak yaşadığı o devrelere bir daha dönmeyi kimse istemez. Sert bir çizgi izlemek soğuk savaş demek değildir. Direnmeci bir çizgidir. Eğer Ruslar yumuşama siyasetiyle ideolojik bir savaş yürütüyorlarsa neden Batı buna karşılık vermeyecekmiş? Batı da ideolojik bir savaş başlatsın. Mesele anti-komünizm yapmak değil. İnsanların haklarının savunulması özgür sendikalaşma için mücadele. Anti-komünizm değil ki bunlar. Zaten 1950 yılları Mc Carthy'ciliğine dönmenin imkanı yok. Çünkü birinin komünist olduğu gerekçesiyle işinden edilmesi de aynı derecede insan haklarına aykırı bir şey. Ne diye eskiye dönülsün? İnsan haklarını savunmanın soğuk savaşla ilgisi ne? Bu noktalara açıklık getirmek lazım. ABD'deki uygulamalarla Sovyetlerdeki uygulamaların arasındaki ayrılık ne? Bütün bu noktaları kapsayan ideolojik bir savaştır gerekli olan.

HEGLUND: Yumuşamanın büyük bir aldatmaca usta bir oyun olduğunu mu söylemek istiyorsunuz?

BUKOVSKİ: Evet tamamıyla Yumuşama siyaseti uzun yıllar dahice planlandı. Başarılı da oldu. Öyle değil mi?

Bitti

RENKLİ TV için ne dediler?

Serbest gazeteci **Hıncal Uluç:** Renkli TV, siyah beyazın gelişimidir ama... Renkli TV, ekonomik bir zorunluluktur ama...

RENKLI ALICI SANAYİSİNİ KURANA DEK «HAYIR»

Konuya bir parantez açarak girmek isterim. Ülkemizde bir ilericilik modası var. Moda diyorum, çünkü bu modacılar, ilericiliğin içeriğinden çok görünüşünü düşünüyorlar. Çevrelerine bakıp bir "ilerici" çerçevesi çiziyor ve bunun içinde kalarak ilerici oluyorlar. Örneğin, ilerici Yılmaz Güney'in bir filmini över... İlerici pos bıyık bırakır. İlerici parka, postal giyer. İlerici şöyle düşünür, böyle düşünmez. İlerici şunu beğenir, bunu beğenmez. Artık gerçekler, kendi kişilikleri, düşünce özgürlükleri onları hiç ilgilendirmiyor. Bu hazır elbiseyi giyiyor ve ilerici oluyorlar. Olmakla da kalmıyorlar, kendileri gibi olmayana da hayretler içinde "Hımmnn... Sen nasıl ilericisin öyle" diyorlar. Oysa ne kadar büyük bir çelişki içine düştüklerini bilseler... İleride özgürlük vardır. Alabildiğine... Özgürlükleri kısan, hele hele düşünce özgürlüğünü çerçeveleyen ilericilik olur mu?

Tüm bunları niçin anlatıyorum. Kanımca, ikinci kanala ve renkli televizyona karşı çıkmak da, son yıllarda, ilerici olmanın yeni koşulları arasına girdi.

Renkli televizyon, siyah-beyaz televizyonun gelişmişidir. İkinci kanal da birincinin.. Şimdi hem ileriye dönük bir gelişmeye karşı çıkacaksın, hem de gene ilerici olacaksın, bunu da anlayamıyorum. İnsanoğlu, tarihin hiç bir döneminde gelişmeyi durdurmayı başaramamıştır. Gelişme ve ilerleme, insanın doğasında vardır. Öyle olduğu içindir ki , insan öteki canlı varlıklarda ayrılabilmiş, bu ayrı statüyü kazanmıştır.

Kaldı ki, renkli televizyon ve ikinci kanal, sadece önüne geçilmez bir gelişmenin doğal sonucu da değildir. Günümüz koşullarında, ekonomik ve eğitsel zorunluluktur.

Renkli televizyon ekonomik bir zorunluluktur. Neden mi?

Bugün dünya üzerinde artık siyah-beyaz TV verici aracı, yedek parçası yapan kuruluş kalmamıştır. Geçmişte yapanların da stokları giderek tükenmektedir. Bugün siyah-beyaz bir verici aracını, örneğin kamerayı, ya da anten sistemini yeni olarak bulma olanağı kalmamıştır. Bunların yedek parçası da bulunmamaktadır. Günün koşullarında sistemini siyah-beyaz korumak isteyen ülke, yeni gereksinimlerini, fabrikalara özel olarak ısmarlamakta ve bu özel siyah-beyaz sipariş, seri yapılan renkliye göre mislilerle pahalıya malolmaktadır. Çok yakın bir gelecekte, fabrikalar artık kaç para önerirseniz önerin, siyah-beyaz hiç bir siparişi karşılamaz duruma geleceklerdir. Artık tüm dünyada televizyon verici sistemleri renkli olarak kurulmaktadır ve kurulmak zorundadır.

Üretim konusunda da durum farklı değildir. Bugün artık elinizdeki filmin tarihsel bir belge değeri yoksa, siyah-beyaz olarak satış değeri sıfırdır. Oysa televizyon yapımları artık bir kuruluşun tek başına taşımayacağı kadar pahalı hale gelmiştir.

İster belgesel, ister drama, ister dizi, ister haber filmi yapın, satmak için renkli olmak zorundasınız. Yapım için değil, arşiv için çektiklerinizi de renkli çekip saklamanız gerekiyor. Siyah-beyaz malınıza alıcı veya kiralayıcı bulma şansınız hiç yok. Akdeniz Oyunları sırasında Yugoslavya'daydım. Avrupa Kupası ilk turunun özetlerini renkli olarak yayınlıyorlardı. Sıra İstanbul'da yapılan Galatasaray-Kızılyıldız maçına geldi. Görüntü ekranda siyah-beyaz şekillenirken, üzerine hemen bir yazı bindi: "Dikkat televizyonumuzda arıza yoktur. Bu maç filmi, Türkiye'den siyah-beyaz gelmiştir" dendi. Eğer Türkiye'den gelen maç, bir Yugoslav takımının maçı olmasaydı, onu da yayınlamayacaklardı. Nitekim Avrupa'nın diğer ülkeleri, Türkiye'den siyah-beyaz gelen bu görüntüleri vermediler. Düşünün ki, bu haber filminde böyle...

Renkli TV'ye evet mi hayır mı?

Bugünkü yönetimle renkli bir TV nasıl olur?

Renkli TV'de, televizyondan etkili eğitim programları yayınlandığı sürece kamu yararına bir yatırım olabilir. Politikacıların bunu sağlamak için de yapmaları gereken ilk işlem TRT'nin üst yönetimine gerçek anlamda çağdaş anlayışlı yayıncılıktan anlayan kişilerin gelmesini sağlamaktır. Televizyon yayıncılığından anlamayan ya da buna hiç önem vermeyen, halkın taleplerinden çok küçük bir grubun egosunu tatmin etmeyi hedefleyen bugünün yönetimiyle TRT, renkli TV olgusuna yapılacak yatırımları halkın yararına yöneltecek yetenek ve yapıda değildir. Bunun dolaylı sorumluluğu da bir ölçüde politikacılarındır.

Bu gerçekler politikacılarca önemsenmez ve nasıl işletileceği düşünülmeden renkli TV'ye koşulsuz evet denirse kamuoyu ister istemez bu yaklaşımın temelinde tüketimi artırmak ve yenilik getirerek yapay bir refah ortamı yaratmış olmaktan başka amaç göremez. Buna karşılık bazı güç gruplarının da savunduğu gibi renkli televizyona koşulsuz hayır demek de bir o kadar sakıncalıdır.

Renkli TV'nin Türkiye'ye gelmesi kararlaştırıldığında bu kez dış politikamızda ilginç ve önemli tartışmalar, pazarlıklar başlayacaktır. Daha önce de belirtildiği gibi ülkemizce benimsenme olasılığı yüksek olan iki sistem vardır. Alman PAL ve Fransız SECAM sistemleri. Avrupa ve dünyanın birçok ülkesi renkli TV sistemini seçerken büyük ölçüde politik baskı altında kalmışlardır. Söz konusu baskı ve pazarlıklar kredi anlaşmalarından savaş araçları satımına kadar çok çeşitli alanlarda sürdürülmüştür. Örneğin bir zamanların Fransa Cumhurbaşkanı De Gaulle bu amaçla Sovyetler Birliğine kadar gitmiş ve yapılan görüşmeler sonucunda tüm demirperde ülkeleri Fransız sistemini seçmişlerdir. Bugün için söz konusu Alman Fransız rekabetinin temelinde ekonomik nedenlerden çok prestij faktörü yatmaktadır. Bu sebeple pazarlıklarda eski bedeller ileri sürülmeyebilir, gene de politikacılarımızın buna hazırlıklı olmaları ve ileride kendi işlerini kolaylaştırmak amacıyla sistem seçimini DPT ve uzmanlaşmış kuruluşlara bırakmaları yararlı olur. Özcesi, renkli televizyona salt politik açıdan evet ya da hayır demek doğru değildir. Bu tartışmalarda politikacılara bu evrede düşen en önemli görev evet-hayırlara saplanmak değil, televizyonun geleceğini, Türkiye halkının yararına, güvence altına alacak tedbirleri getirmektır.

(DEVAM EDECEK)

Sidney Poitier

Tarık Buğra

Nikolai Cherkassov

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

Ramazan Öncesi Altıgün

8 Temmuz Salı

TV'DE SİNEMA: "BİR AKŞAM YEMEĞİ"

Fimde başarılı bir doktor ama zenci olan gencin beyaz bir kızla evlenmesindeki zorluklar işleniyor.

9 Temmuz Çarşamba

TV OYUNU: DURUŞMA GECESİ

Oyunda toplumda her insanın bir suçu olabileceği düşüncesiyle bir grubun hoşça vakit geçirmek için yolda arabası bozulan bir tekstil firması temsilcisinin yargılayışları anlatılıyor.

10 Temmuz Perşembe

YAŞAYAN EDEBİYATÇILAR

Bu kez yaşayan edebiyatçı olarak ekrana Tercüman gazetesi yazarlarından Tarık Buğra çıkarılacak.

11 Temmuz Cuma

RAMAZAN ÖNCESİ SON BALE

Ramazan öncesi yayınlanacak son bale Korkunç İvan. Bolşov Bale topluluğu oynayacak. Ramazan süresince ise bale programı yayınlanmayacak.

12 Temmuz Cumartesi

TV FİLMİ: ÖLMEYEN ADAM

Televziyon için özel olarak hazırlanmış bir polisiye film gösterilecek.

TV'DE TÜRK SİNEMASI: BİTİRİMLER SOSYETEDE

13 Temmuz Pazar

RAMAZAN GELDİ HOŞ GELDİ

Televizyon programının ilk bölümünde bir değişiklik olmayacak, ikinci bölümde ramazan programı başlıyor.

Televizyonda bugün

19.00 HABERLER

19.07 VİKİNGLER

Sürekli filmin bugün yayınlanacak olan bölümünde Vikingler korsanlardan kurtulurlar fakat önlerinde yine bir engel vardır.

19.32 GÜLE OYNAYA

Programda Televizyon Çocuk Korosu haftanın şarkısı olarak söz ve müziği Yalçın Tura'ya ait olan "SORULAR" adlı parçayı seslendirecekler.

19.56 OLİMPİYAT ALTINLARI

Dizinin 3. bölümünde modern pentatlonun oluşu ile bu daldaki ünlü sporcular ve çalışmaları anlatılacak.

20.30 HABERLER

21.20 TARİHTE BU HAFTA

21.30 FORSYTE EFSANESİ

22.20 KLASİK TÜRK MÜZİĞİ KOROSU

Programda Nevzat Atlığ yönetiminde Kültür Bakanlığı Devlet Klasik Türk Müziği Korosu ekrana gelecek.

22.40 SPOR

23.11 HABERLER